

Uchwała Nr XXXVII/390/22
Rady Powiatu Mińskiego
z dnia 21 grudnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Powiecie Mińskim na lata 2023 – 2030

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 – 5, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 1526) i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Mińskim na lata 2023 – 2030, stanowiącą Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Mińskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Miroslaw Krusiewicz

AGNIESZKA UJCZESKA

radca prawny

12/22/137

Załącznik do
UCHWAŁY Nr XXXVII/390/22
RADY POWIATU MIŃSKIEGO
z dnia 21 grudnia 2022 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Mińskim na lata 2023-2030

Spis treści		
Wstęp		2
I. Uwarunkowania zewnętrzne tworzenia strategii		3
1. Podstawy prawne		3
2. Podstawy strategiczno-programowe		4
2.1. Dokumenty europejskie i krajowe		4
2.2. Dokumenty regionalne i lokalne		7
II. Analiza i diagnoza		8
1. Położenie, powierzchnia, podział administracyjny powiatu		8
2. Komunikacja i transport		9
3. Sytuacja demograficzna		10
4. Rynek pracy		11
5. Edukacja		14
6. Kultura		14
7. Ochrona zdrowia		15
8. Bezpieczeństwo publiczne		16
9. Pomoc społeczna		17
9.1. Pomoc społeczna w gminach		17
9.2. Pomoc społeczna w powiecie		22
10. Piecza zastępcza		30
11. Sytuacja osób niepełnosprawnych		34
12. Sektor pozarządowy		38
13. Analiza SWOT		41
14. Podsumowanie		47
III. Projektowane cele i działania		49
1. Wizja i misja		49
2. Cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań		50
3. Prognoza zmian		60
4. Ramy finansowe		60
5. Wdrożenie strategii, monitorowanie, ewaluacja		61
6. Zarządzanie strategią, analiza ryzyka		62
7. Programy i projekty		63
IV. Uwagi końcowe		63

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem szczególnym, gdyż zawiera założenia polityki społecznej uwzględniające kompetencje samorządu powiatowego, ale też bierze pod uwagę przesłanki wynikające z sytuacji panującej na szczeblu gminnym. Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mińskiego został przygotowany na lata 2023-2030. Sygnalizuje problemy społeczne występujące w gminach wchodzących w skład powiatu i prezentuje rozwiązania o charakterze systemowym pozostające poza kompetencjami samorządu gminnego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mińskiego na lata 2023-2030 jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, Kościoła, mieszkańcy powiatu oraz eksperci.

Koordynowanie prac mających na celu opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mińskiego na lata 2023-2030 należało do Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim. Zadaniem zespołu, który współpracował z Dyrektorem w zakresie pozyskiwania danych wykorzystanych w dokumencie, była współpraca z właściwymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu opracowania i przedłożenia Radzie Powiatu do zatwierdzenia dokumentu Strategii. Dokument Strategii powstawał we współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim z MCPS w Warszawie, który udzielał merytorycznego wsparcia zarówno w procesie przygotowania narzędzi badawczych, jak i w opracowaniu dokumentu.

Opracowanie składa się z trzech zasadniczych części: wprowadzającej, analityczno-diagnostycznej i programowej. **Część wprowadzająca** zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. **Część analityczno-diagnostyczna** zawiera informacje ogólne dotyczące powiatu oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w powiecie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających na terenie powiatu bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet skierowanych do reprezentantów środowiska lokalnego. **Część programowa** zawiera założenia polityki społecznej powiatu na najbliższe lata, ujęte w formie wizji, misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. Zgodnie z wymogami ustawy o pomocy społecznej zostały przedstawione ramy finansowe strategii, zawarta została prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu, prowadzenia monitoringu jego realizacji i ewaluacji. Dla oceny stopnia wdrożenia założeń programowych dokumentu został przygotowany **zestaw wskaźników realizacji celów strategii**.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych powiatu. Opracowany dokument był konsultowany z właściwymi terytorialnie Gminami i pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. Uwarunkowania zewnętrzne tworzenia strategii

1. Podstawy prawne

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych powiatu przewiduje „opracowanie i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”.

Na treść i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- o ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 1526);
- o ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447);
- o ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.);
- o ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.);
- o ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2241 z późn. zm.);
- o ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.);
- o ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- o ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
- o ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615);
- o ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1205 z późn. zm.);
- o ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2021 z późn. zm.);
- o ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 z późn. zm.);
- o uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 (M.P. 2021 poz. 843)
- o Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES) – uchwała nr 11 Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” (M.P. 2019 poz. 2014).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury czy ochrony zdrowia.

2. Podstawy strategiczno-programowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mińskiego jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W swej warstwie merytorycznej odnosi się do dokumentów, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia programowe tych dokumentów.

2.1. Dokumenty europejskie i krajowe

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich: „Unia innowacji”; „Młodzież w drodze”; „Europejska agenda cyfrowa”; „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”; „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”; „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”; „Europejski program walki z ubóstwem”. 28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. Już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r. W związku z wybuchem pandemii COVID-19 w 2020 r. na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykrzysową”. W KPR znalazła się bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową. 2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę. Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy

państw członkowskich uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Przywódcy uzgodnili też pakiet odbudowy o wartości 750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”. Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. Ta inicjatywa KE nazywana została w skrócie REACT-EU. Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2021-2027 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- o dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- o rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- o modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- o wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również

wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa. Powyższy dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
 - Polska Cyfrowa,
 - Kapitał ludzki,
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
 - Rozwój regionalny,
 - Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
 - Kapitał społeczny,
 - Sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

- 1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,
- 1.2 Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

- 2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,
- 2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,
- 2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,
- 2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,
- 2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

- 3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,
- 3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,
- 3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. Dokumenty regionalne i lokalne

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027

Zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa przygotowanej przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, z puli 173 mld euro z budżetu Unii Europejskiej na lata 2021-2027 (czyli ponad 750 mld zł), które ma otrzymać Polska, dla województwa mazowieckiego zarezerwowano 1,6 mld euro w ramach „Programu Regionalnego: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027”. Środki te mają być rozdysponowane między słabiej rozwinięty obszar mazowiecki regionalny (1,5 mld euro) oraz lepiej rozwinięty obszar warszawski stołeczny (wstępnie planowana kwota wyniesie 111,5 mln euro). Program regionalny wspierać będzie realizację celów polityki spójności, do których należą: Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa, Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa, Lepiej połączona Europa, Europa o silniejszym wymiarze społecznym oraz Europa bliżej obywateli. Oprócz środków z programu regionalnego, Mazowsze otrzyma możliwość korzystania z pomocy z Funduszu Odbudowy oraz programów krajowych z zakresu m.in. infrastruktury i środowiska, badań i wsparcia innowacyjności, rozwoju cyfrowego, rozwoju kapitału ludzkiego, pomocy najbardziej potrzebującym mieszkańcom oraz programu skierowanego do Polski Wschodniej. Pomoc skierowana zostanie m.in. na obszar ochrony zdrowia, w tym programy profilaktyczne, diagnostykę i rehabilitację pacjentów, nie zabraknie też dofinansowania rozwoju rynku pracy, działań edukacyjnych oraz sprzyjających włączeniu społecznemu mieszkańców.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku „Innowacyjne Mazowsze”

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku „Innowacyjne Mazowsze” jest dokumentem, który stanowi odpowiedź na wyzwania, którym musi sprostać województwo, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Na podstawie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie i jego potencjału nakreślono scenariusze rozwoju województwa oraz wyznaczono cele rozwojowe. Za priorytetowy cel strategiczny przyjęto „Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym”.

Oprócz niego w dokumencie sformułowano trzy inne cele strategiczne:

1. wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
2. poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
3. poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030

Został opracowany projekt dokumentu Strategii Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030. Misją samorządu Województwa Mazowieckiego w zakresie polityki społecznej – wyznaczoną w dokumencie – jest dążenie do wzmacniania kapitału ludzkiego, społecznego i kulturowego na Mazowszu oraz zapewnienie większej spójności społecznej przez rozwój inwestycji społecznych. Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030 jest jednym z narzędzi realizacji tej misji i skupia się na celu głównym – wzmacnianiu kapitału ludzkiego, społecznego

i kulturowego, zwiększaniu spójności społecznej przez inwestycje społeczne oraz na trzech celach szczegółowych:

1. Zapobieganie pogłębianiu się problemów społecznych poprzez wdrażanie programów i projektów na rzecz ogółu mieszkańców i wybranych grup (w tym mniejszości narodowych i etnicznych) oraz sprawne realizowanie polityki społecznej na Mazowszu.
2. Deinstytucjonalizacja i rozwój spersonalizowanych, zintegrowanych usług społecznych, w tym o charakterze środowiskowym.
3. Inwestycje w służby społeczne oraz zawody pomocowe. Poprawa wizerunku pomocy społecznej.

Wizja społeczna określona w dokumencie jest następująca: „Mazowsze będzie obszarem, którego mieszkańcy cieszą się wysoką jakością życia oraz aktywnie uczestniczą w życiu gospodarczym, społecznym i kulturalnym. W razie trudnej sytuacji życiowej mogą zaś uzyskać niezbędną pomoc i wsparcie”. Zaplanowane w Strategii Polityki Społecznej działania mają zapobiegać nasilaniu się negatywnych zjawisk społecznych oraz zapewnić mieszkańcom Mazowsza lepszy dostęp do wsparcia i pomocy społecznej oraz nowoczesnych usług społecznych. Podmiotem koordynującym wdrożenie Strategii jest Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej. Założenia Strategii będą wprowadzane w życie przez organy i jednostki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie, we współpracy z interesariuszami – organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej.

II. Analiza i Diagnoza

1. Położenie, powierzchnia, podział administracyjny Powiatu

Powiat miński powstał 1 stycznia 1999 r. na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 1998 r. w sprawie utworzenia powiatów (Dz. U. Nr 103, poz. 652). Jego siedzibą jest miasto Mińsk Mazowiecki. Powiat miński należy do największych powiatów ziemskich w Polsce (27 pozycja). Graniczy z pięcioma powiatami województwa mazowieckiego: garwolińskim, otwockim, wołomińskim, siedleckim i węgrowskim, a także z Warszawą. Powierzchnia powiatu mińskiego wynosi 1164 km² co stanowi 3,27 % powierzchni województwa, 0,37% powierzchni kraju. Gęstość zaludnienia w powiecie mińskim wynosi 133 osoby na 1 km², w województwie 153 osoby na 1 km², w kraju 124 osoby za 1 km².

Podział administracyjny

W skład powiatu wchodzi:

- o gminy miejskie: Mińsk Mazowiecki, Sulejówek;
- o gminy miejsko-wiejskie: Cegłów, Halinów, Kałuszyn, Mrozy;
- o gminy wiejskie: Dębe Wielkie, Dobrze, Jakubów, Latowicz, Mińsk Mazowiecki, Siennica, Stanisławów;
- o miasta: Cegłów, Halinów, Kałuszyn, Mińsk Mazowiecki, Mrozy, Sulejówek;

Gminy powiatu według liczby mieszkańców (dane z 2021 roku)

Nazwa jednostki administracyjnej	Herb	Typ jednostki administracyjnej	Ludność	Powierzchnia [km ²]	Gęstość zaludnienia [na 1 km ²]
Mińsk Mazowiecki		gmina miejska	40816	13	3096
Sulejówek		gmina miejska	19896	19	1030
Halinów		gmina miejsko-wiejska	16537	63	250
Mińsk Mazowiecki		gmina wiejska	15783	112	135
Dębe Wielkie		gmina wiejska	10802	78	128
Mrozy		gmina miejsko-wiejska	8685	145	60
Siennica		gmina wiejska	7523	111	67
Stanisławów		gmina wiejska	6801	107	63
Cegłów		gmina miejsko-wiejska	6047	96	65
Dobrze		gmina wiejska	5957	125	48
Kałuszyn		gmina miejsko-wiejska	5714	94	63
Latowicz		gmina wiejska	5339	114	48
Jakubów		gmina wiejska	5088	87	58

Źródło: <https://svs.stat.gov.pl/>

Atuty powiatu mińskiego związane są przede wszystkim z położeniem geograficznym w centrum kraju, blisko stolicy, co zapewnia dostęp do szkół, uczelni, ośrodków kultury i wszelkich usług oraz instytucji. Powiat miński to również region charakteryzujący się pięknem krajobrazu i walorami turystycznymi, na które składają się tereny zielone, lasy, cieki wodne, stawy, rezerваты przyrody.

2. Komunikacja i transport

Powiat miński położony jest wzdłuż drogi krajowej nr 2. Przez powiat przebiega także droga krajowa nr 50. Obydwie drogi krzyżują się w miejscowości Stojadła dwupoziomowym węzłem. Łączna

długość dróg w powiecie wynosi 1658 km, z czego na drogi krajowe przypada: 77,5 km; drogi wojewódzkie: 76,3 km, powiatowe: 512,1 oraz gminne: 991,9 km^[17]. Główne ciągi dróg o największym natężeniu ruchu, na których wykonuje się modernizację i planuje wykonanie dalszych odcinków to drogi: Mińsk Mazowiecki - Mrozy, Kałuszyn - Mrozy - Latowicz, Jędrzejów - Jakubów - Dobrze, Brzeziny - Halinów - Okuniew, oraz droga Stara Wieś - Kuflew. Przez obszar powiatu przebiega odcinek autostrady A2 od granicy Warszawy do Węzła Ryczałek oraz otwarty w 2020 r. odcinek od węzła w Starym Koniku do obwodnicy Mińska Mazowieckiego, dwie drogi krajowe o numerach 2, 92 i 50 oraz 5 dróg wojewódzkich o numerach: 802, 637, 638, 697 i 721. Uzupełnieniem regionalnej i ponadregionalnej sieci dróg są drogi powiatowe i drogi gminne.

Przez powiat przebiegają także linia kolejowa nr 2 wchodząca w skład magistrali kolejowej Paryż – Berlin – Warszawa – Moskwa oraz linia kolejowa nr 13 łącząca Krusze i Pilawę.

Na terenie powiatu, znajduje się także lotnisko, jednak pomimo prób przekształcenia go w lotnisko obsługujące loty cywilne, ciągle pozostaje lotniskiem wojskowym.

Potrzeby mieszkańców powiatu w zakresie transportu autobusowego są zaspokajane głównie przez przedsiębiorców lokalnych, „BAGS” Sadoch & Gąsior Sp. J., „RAPIT” Latowicz Piotr Radzio oraz pochodzących spoza granic powiatu - STALKO Przybysz i Wspólnicy Sp. J. Przewoźnicy obsługują linie komunikacyjne przebiegające w terenie, z dala od głównych ciągów komunikacyjnych.

3. Sytuacja demograficzna

Według stanu na 31 grudnia 2020 roku, liczba ludności powiatu mińskiego wyniosła 154 951 osób, z czego 51,25 % stanowiły kobiety, a 48,75 % mężczyźni. Liczba ludności stanowi 2,9 % ludności województwa, 0,40 % ludności kraju. Struktura ludności powiatu przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 23,03 %, osoby w wieku produkcyjnym 57,22 %, a w wieku poprodukcyjnym 19,75 %. Gęstość zaludnienia wynosi średnio 132,8 osób na 1 km² i jest zróżnicowana w zależności od gminy. Pod względem gęstości zaludnienia wyróżniają się gminy miejskie, takie jak Mińsk Mazowiecki czy Sulejówek, a także obszar miejski gminy Halinów. Dużo mniejsza gęstość zaludnienia charakteryzuje gminy wiejskie, chociaż stanowią one zasadniczą część powierzchni Powiatu.

Liczba mieszkańców Powiatu mińskiego w 2020 roku według grup wiekowych i płci:

Grupa wiekowa	Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci	
	mężczyźni	kobiety
0 – 3	3 730	3 355
4 – 6	2 747	2 620
7 – 18	10 943	10 621
19	826	840
wiek produkcyjny	47 092	41 577
60 – 64	4 808	5 131
65 – 74	6 849	8 564
75 – 79	1 421	2 372
80+	1 924	4 339

Źródło: <https://svs.stat.gov.pl/>

Wybrane dane demograficzne z 2020 roku:

Nazwa wskaźnika	wskaźnik
Ludność - kobiety [osoba]	79 419
Ludność - miasta [osoba]	71 029
Urodzenia żywe [osoba]	1 709
Zgony [osoba]	1 863
Przyrost naturalny [osoba]	-154
Saldo migracji ogółem [osoba]	520
Saldo migracji wewnętrznych ogółem [osoba]	505
Saldo migracji zagranicznych ogółem [osoba]	15
Małżeństwa [para]	609
Rozwody [para]	256
Zameldowania [osoba]	2 094

Źródło: <https://svs.stat.gov.pl/>

4. Rynek pracy

Na koniec grudnia 2020 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 3309 bezrobotnych (w tym 1653 kobiety) oraz 52 osoby ze statusem poszukujących pracy (w tym 24 kobiety). Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie mińskim na koniec grudnia 2020 r. wynosiła 6,5% (w kraju było to 6,2%, a w województwie mazowieckim 5,2%). W grudniu 2019 roku stopa bezrobocia na terenie powiatu była o 1,6 punktu proc. niższa i wynosiła 4,9%.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w 2019 i 2020 r.:

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

W ujęciu rok do roku wzrost liczby bezrobotnych wystąpił we wszystkich gminach powiatu mińskiego. Bezrobotni według gmin na koniec 2019 i 2020 roku:

Gmina	Liczba bezrobotnych						
	grudzień 2019 r.	grudzień 2020 r.	z ogółem na koniec grudnia 2020 r.				
	razem	razem	kobiety	do 30 roku życia	powyżej 50 roku życia	długotrwale bezrobotni	z prawem do zasiłku
Mińsk Maz. (miejska)	748	985	512	220	257	470	147
Ceglów	104	133	56	35	38	75	20
Dębe Wielkie	158	227	108	59	59	108	34
Dobre	88	109	60	31	30	56	16
Halinów	223	335	165	80	98	152	53
Jakubów	77	125	71	38	33	61	14
Kałużyn	115	144	69	40	51	80	23
Latowicz	77	106	59	36	25	51	12
Mińsk Maz. (wiejska)	255	356	169	103	99	155	55
Mrozy	129	178	92	54	44	92	14
Siennica	117	144	68	46	38	69	25
Stanisławów	109	143	67	47	36	65	23
Sulejówek	210	324	157	70	95	138	62
Ogółem	2410	3309	1653	859	903	1572	498

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

Kształtowanie się stopy bezrobocia w latach 2015-2022 przedstawia poniższa tabela.

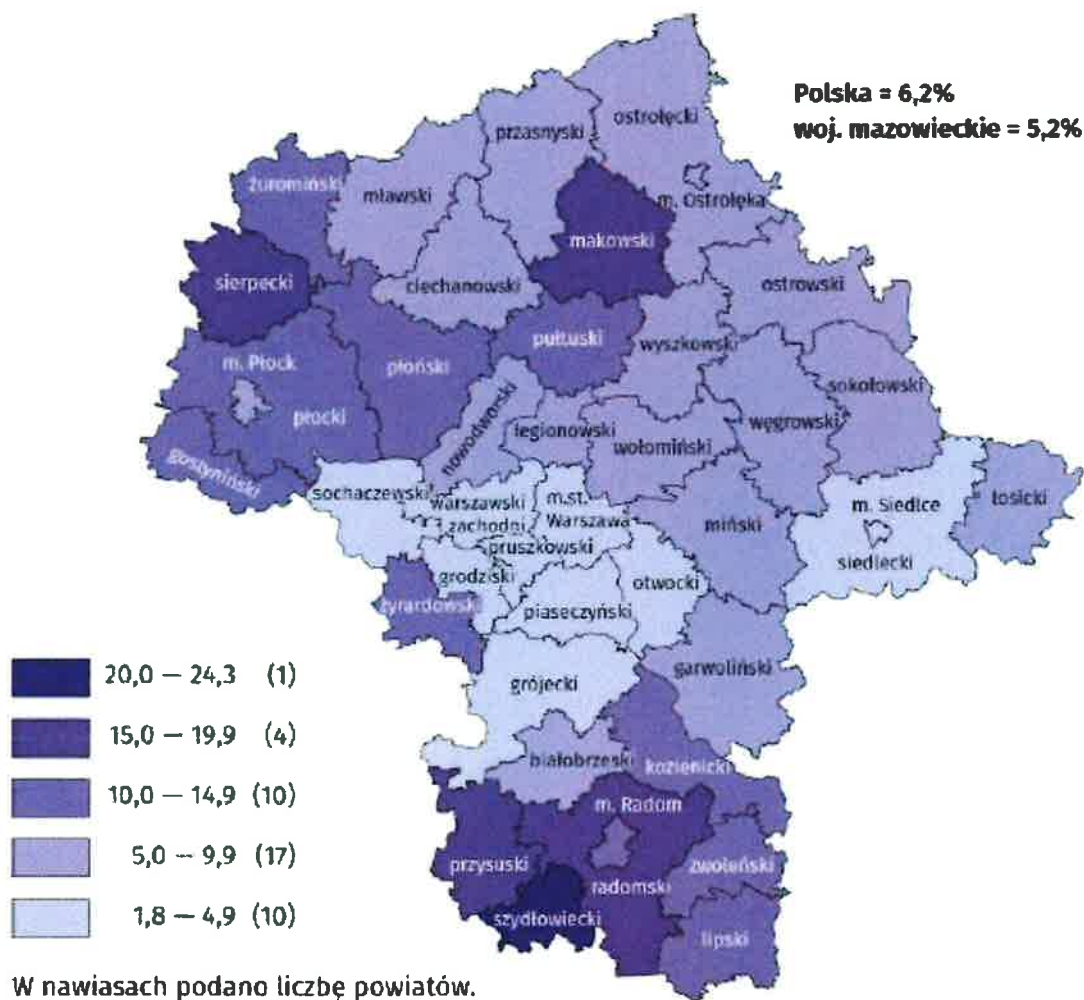
Stopa bezrobocia w powiecie mińskim, w województwie mazowieckim i w kraju:

Rok	Powiat miński	Województwo mazowieckie	Polska
2015	8,7%	8,3%	9,7%
2016	6,8%	7,0%	8,2%
2017	5,4%	5,6%	6,6%
2018	5,2%	4,9%	5,8%
2019	4,8%	4,4%	5,2%
2020	6,5%	5,2%	6,2%
2021	4,5%	5,2%	6,3%
sierpień 2022	4,3%	4,2%	4,9%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

Jak wynika z powyższej tabeli, stopa bezrobocia w powiecie mińskim do 2020 roku charakteryzowała się wyraźnym trendem spadkowym. Na koniec 2019 roku bezrobocie rejestrowane spadło poniżej 5%. Sytuacja ta była odzwierciedleniem bardzo dobrej sytuacji na rynku pracy, jaka występowała w tym czasie w województwie mazowieckim i na terenie kraju. W 2020 roku sytuacja na lokalnym rynku pracy nieco się pogorszyła, co spowodowane było głównie wybuchem epidemii COVID-19. W latach 2015-2020 procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie powiatu mińskiego kształtował się poniżej średniej krajowej i wojewódzkiej. Cechą charakterystyczną lokalnego rynku pracy jest sezonowość przejawiająca się wzrostem bezrobocia w miesiącach rozpoczynających i kończących rok. Miesiące wiosenne zwykle są okresami spadku liczby rejestracji bezrobotnych, co wynika między innymi z rozpoczynania prac w budownictwie i rolnictwie. Pod koniec i na początku roku, ze względu na większy napływ do bezrobocia osób, którym wygasają umowy o pracę zawarte na czas określony oraz sezonowość usług, liczba bezrobotnych zazwyczaj wzrasta.

W województwie mazowieckim utrzymuje się terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały sztydlowiecki (24,3%), radomski (17,7%) i przysuski (17,1%), a o najniższej – m. st. Warszawa (1,8%), warszawski zachodni (2,3%) oraz grójecki (2,7%).

5. Edukacja

Powiat Miński prowadzi 10 jednostek oświatowych: sześć zespołów szkół, w tym zespół szkół specjalnych, liceum ogólnokształcące, centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

1. Liceum Ogólnokształcące im. Polskiej Macierzy Szkolnej w Mińsku Mazowieckim,
2. Zespół Szkół Nr 1 im. K. Wielkiego w Mińsku Mazowieckim, w skład którego wchodzi liceum ogólnokształcące (z oddziałami przygotowania wojskowego), technikum, branżowa szkoła I stopnia oraz branżowa szkoła I stopnia specjalna,
3. Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 im. Powstańców Warszawy w Mińsku Mazowieckim, w skład którego wchodzi technikum i branżowa szkoła I stopnia,
4. Zespół Szkół Ekonomicznych w Mińsku Mazowieckim, w skład którego wchodzi liceum ogólnokształcące, technikum, oraz liceum sztuk plastycznych,
5. Zespół Szkół im. M. Skłodowskiej-Curie w Mińsku Mazowieckim, w skład którego wchodzi liceum ogólnokształcące, technikum oraz branżowa szkoła I stopnia,
6. Zespół Szkół Turystyczno-Gastronomicznych w Mińsku Mazowieckim, w skład którego wchodzi technikum oraz branżowa szkoła I stopnia,
7. Zespół Szkół Specjalnych im. J. Porazińskiej w Ignacowie, w skład którego wchodzi przedszkole specjalne, szkoła podstawowa specjalna oraz szkoła przysposabiająca do pracy,
8. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Mińsku Mazowieckim, w skład którego wchodzi szkoła podstawowa dla dorosłych, liceum ogólnokształcące dla dorosłych oraz szkoła policealna,
9. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mińsku Mazowieckim,
10. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Sulejówku.

Na terenie powiatu mińskiego działają także szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez inne jednostki samorządu terytorialnego tj.: Zespół Szkół im. Adama Mickiewicza w Mrozach, dla którego organem prowadzącym jest gmina Mrozy, Zespół Szkół im. H. i K. Gnoińskich w Siennicy, dla którego organem prowadzącym jest gmina Siennica oraz Zespół Szkół im. I. J. Paderewskiego, dla którego organem prowadzącym jest Miasto Sulejówek. Zespół Szkół w Mrozach został przejęty do prowadzenia przez gminę Mrozy na mocy porozumienia z dnia 13 marca 1999 r, natomiast Zespół Szkół w Siennicy na mocy porozumienia z dnia 16 maja 2012r. Ofertę powiatu w zakresie edukacji oraz kształcenia ustawicznego uzupełniają szkoły i placówki prowadzone przez inne podmioty niż jednostka samorządu terytorialnego. Na terenie powiatu mińskiego funkcjonuje szkoła publiczna - Salezjańskie Liceum Ogólnokształcące im. Ks. Augusta Czarotowskiego w Mińsku Mazowieckim prowadzone przez Towarzystwo Salezjańskie Inspektoria (Prowincja) św. Stanisława Kostki z siedzibą w Warszawie. Ponadto na terenie powiatu mińskiego działa 26 szkół i placówek niepublicznych wpisanych do ewidencji prowadzonej przez Starostę.

6. Kultura

Działalność kulturalna i sportowa w powiecie prowadzona jest samodzielnie przez współpracujące ze sobą miejskie i gminne ośrodki kultury, kluby sportowe oraz organizacje pozarządowe.

W powiecie mińskim realizowane są różne przedsięwzięcia w dziedzinie kultury. Poza dużą liczbą konkursów dla dzieci i młodzieży szkolnej, jest też wiele cyklicznych wydarzeń, na które zapraszani są wszyscy mieszkańcy i odwiedzający region. Powiat miński przeznaczają ok. 350 tysięcy złotych rocznie na realizację zadań w zakresie kultury oraz sportu. Od 2005 r. na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, Zarząd Powiatu Mińskiego przyznaje te środki w drodze otwartych konkursów ofert, zlecając organizacjom pozarządowym realizację niektórych zadań publicznych, określonych w rocznym planie współpracy. Zadaniami tymi były:

➤ z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego:

Zadanie 1. Wspieranie rozwoju kultury muzycznej w powiecie mińskim, w tym organizacja koncertów, przeglądów i festiwali muzycznych.

Zadanie 2. Organizacja imprez kulturalnych, konkursów, przeglądów i wystaw artystycznych w powiecie mińskim.

Zadanie 3. Wspieranie działalności wydawniczej promującej dorobek kulturalny i historię powiatu mińskiego.

Zadanie 4. Wspieranie działań mających na celu kultywowanie tradycji narodowej oraz rozwój świadomości obywatelskiej w tym zakresie.

Zadanie 5. Działania wspomagające artystów amatorów (amatorskie zespoły artystyczne) reprezentujących powiat miński w przeglądach, festiwalach, konkursach o zasięgu wojewódzkim, ogólnopolskim, międzynarodowym.

➤ z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej:

Zadanie 1. Organizacja powiatowego systemu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży.

Zadanie 2. Organizacja imprez i zawodów sportowych w powiecie mińskim w różnych dyscyplinach.

Zadanie 3. Wspieranie udziału sportowców reprezentujących powiat miński w zawodach sportowych o zasięgu wojewódzkim, ogólnokrajowym i międzynarodowym.

7. Ochrona zdrowia

Działania w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców powiatu realizowane są m.in. poprzez Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Mińsku Mazowieckim.

Potrzeby w zakresie ratownictwa medycznego w stanie zagrożenia życia zabezpieczane są przez SPZOZ „RM-MEDITRANS” Stację Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego z siedzibą w Siedlcach (Stacja Ratownictwa Medycznego w Mińsku Mazowieckim).

W przypadku nagłego zachorowania lub pogorszenia stanu zdrowia w dni powszednie, w godzinach wieczornych i nocnych oraz w dni wolne od pracy, niedziele i święta świadczenia medyczne zapewnia nocna i świąteczna opieka zdrowotna.

Podstawowe zadania realizowane przez Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej:

- 1) udzielanie świadczeń medycznych w zakresie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w warunkach ambulatoryjnych, a w razie choroby ciężkiej w miejscu zamieszkania chorego,
- 2) zapewnianie świadczeń medycznych w Szpitalu Powiatowym, jeżeli stan zdrowia pacjenta wymaga leczenia w oddziale stacjonarnym,
- 3) sprawowanie opieki w zakresie pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnego w miejscu zamieszkania,
- 4) dokonywanie oceny stanu zdrowia ludności oraz określenie potrzeb w zakresie ich zaspakajania,

- 5) obejmowanie opieką zapobiegawczą populacji wieku rozwojowego, kobiet w okresie ciąży, porodu i połogu, jak również prowadzenie badań profilaktycznych w miejscu pracy i nauczania,
- 6) prowadzenie czynnego poradnictwa, szczególnie w odniesieniu do populacji:
 - chorych z chorobami społecznymi i cywilizacyjnymi,
 - narażonych na szkodliwość lub uciążliwość środowiska nauki i pracy,
 - innych chorych i chorych przewlekłe, których stan zdrowia wymaga systematycznej opieki,
- 7) orzekanie o stanie zdrowia, a tym samym o czasowej niezdolności do pracy, współdziałanie z instytucjami orzekającymi o stałej niezdolności do pracy oraz prowadzenie innej działalności orzeczniczej,
- 8) prowadzenie nadzoru sanitarnego, zapobiegawczego, a w szczególności prowadzenie szczepień ochronnych, rutynowych i doraźnych oraz szerzenie oświaty zdrowotnej,
- 9) współdziałanie z innymi służbami w organizowaniu form opieki medycznej w sytuacjach zagrożenia: klęski żywiołowej, katastrofy, epidemii,
- 10) wykonywanie badań diagnostycznych,
- 11) pielęgnacja i rehabilitacja chorych i osób niepełnosprawnych,
- 12) prowadzenie działań o charakterze wczesnego rozpoznawania chorób.

Na terenie powiatu mińskiego funkcjonują niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, niepubliczne domy opieki społecznej i zakłady rehabilitacyjne oraz sieć aptek ogólnodostępnych.

8. Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z ustawą z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 1526 z późn. zm.) zadaniem własnym powiatu jest zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Organ wykonawczy, jakim jest Zarząd Powiatu wykonuje to zadanie przy pomocy merytorycznych wydziałów Starostwa Powiatowego, jednostek organizacyjnych powiatu oraz powiatowych służb, inspekcji i straży.

Organem odpowiedzialnym za organizowanie i koordynowanie działaniami związanymi z zarządzaniem kryzysowym na terenie powiatu mińskiego jest Starosta, który podejmuje decyzje we wszystkich fazach zarządzania kryzysowego przy pomocy Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, powołanego Zarządzeniem Starosty Mińskiego Nr 6/14 z dnia 29 stycznia 2014 roku. Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej na obszarze powiatu mińskiego koordynuje działaniami ratowniczymi i porządkowo-ochronnymi podejmowanymi przez siły i środki będące w jego dyspozycji. Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego może zostać zwołany przez Starostę w trybie zwyczajnym tj. w przypadku konieczności omówienia zagadnienia związanego z zapewnieniem bezpieczeństwa na terenie powiatu mińskiego lub nadzwyczajnym tj. z chwilą wystąpienia lub możliwości zaistnienia sytuacji kryzysowej wymagającej podjęcia natychmiastowych działań.

Powiatowe służby zapewniające porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli:

- o **Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim** obsługuje teren miasta Mińsk Mazowiecki, gminy Mińsk Mazowiecki oraz gminy Siennica. Ponadto na terenie powiatu zlokalizowane są następujące jednostki organizacyjne podległe Komendantowi Powiatowemu Policji:
 - Komisariat Policji w Halinowie (obsługujący gminę Halinów, gminę Dębe Wielkie).

- Komisariat Policji w Sulejówku (obsługujący gminę Sulejówek).
- Komisariat Policji w Stanisławowie (obejmujący swoim zasięgiem gminę Dobre, gminę Jakubów, gminę Stanisławów).
- Komisariat Policji w Mrozach (obsługujący gminę Cegłów, gminę, Łatowicz, miasto i gminę Mrozy).
- Posterunek Policji w Kałuszynie (obsługujący gminę Kałuszyn).
- **Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim** obejmuje obszar powiatu mińskiego, siedzibą Komendy jest miasto Mińsk Mazowiecki. Jednostką nadrzędną jest Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie. Do podstawowych zadań Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim należy:
 - rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń,
 - organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w czasie pożarów, klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń,
 - wykonywanie pomocniczych specjalistycznych czynności ratowniczych w czasie klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń przez inne służby ratownicze,
 - kształcenie kadr dla potrzeb PSP i innych jednostek ochrony przeciwpożarowej,
 - nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych,
 - współpraca z jednostkami nadrzędnymi w zakresie niezbędnym do realizację zadań ustawowych.

9. Pomoc społeczna

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

9.1. Pomoc społeczna w gminach

Zadania pomocy społecznej w gminach wchodzących w skład powiatu mińskiego wykonuje w szczególności trzynaście ośrodków pomocy społecznej: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejówku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Halinowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kałuszynie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cegłowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębie Wielkie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrem, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrozach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łatowiczu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennicy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stanisławowie. Do ich podstawowych obowiązków należy: prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej, bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń, aktywizowanie środowiska lokalnego oraz współpraca z instytucjami i organizacjami, a zwłaszcza z samorządem

lokalnym. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznych działających w gminach powiatu przedstawia poniższa tabela.

Stan zatrudnienia w Ośrodkach Pomocy Społecznej w powiecie na koniec 2021r.

lp.	nazwa jednostki	liczba pracowników ogółem	liczba pracowników socjalnych	liczba mieszkańców przypadająca na 1 pracownika socjalnego
1.	MOPS Mińsk Mazowiecki	45	12	3 401
2.	MOPS Halinów	21	4	3 958
3.	MOPS Sulejówek	28	9	2 137,89
4.	OPS Kałuszyn	8	2	2 838
5.	GOPS Cegłów	7	3	1 882,6
6.	GOPS Dębe Wielkie	14	5	2 140,60
7.	GOPS Dobrze	9	3	1 970
8.	GOPS Jakubów	6	3	2 039
9.	GOPS Mińsk Mazowiecki	18	6	2 595
10.	GOPS Mrozy	8	4	2 171,25
11.	GOPS Łatowicz	8	3	1 760
12.	GOPS Siennica	9	4	2 286
13.	GOPS Stanisławów	9	3	2 252

Źródło. Ośrodki pomocy społecznej w powiecie mińskim.

Według przekazanych danych na koniec 2021 roku kadre ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu mińskiego stanowiło łącznie 190 zatrudnionych tam osób, w tym 61 pracowników socjalnych.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i na jakich zasadach może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Tabela zamieszczona poniżej przedstawia szczegółowe dane dotyczące kwot wydatkowanych przez ośrodki pomocy społecznej na pomoc społeczną udzieloną mieszkańcom gmin powiatu mińskiego w 2021 roku.

Środki finansowe wydatkowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej na pomoc społeczną w 2021 r.

lp.	nazwa jednostki	wysokość wydatków na pomoc społeczną w gminie ogółem (w zł)	wysokość wydatków na zadania własne (w zł)	wysokość wydatków na pomoc społeczną na 1 mieszkańca gminy (w zł)
1.	MOPS Mińsk Mazowiecki	4 127 869,53	3 271 253,80	101,14
2.	MOPS Halinów	1 110 417,00	663 831,00	70,00

3.	MOPS Sulejówek	4 381 574,00	3 130 052,00	227,72
4.	OPS Kałuszyn	1 078 906,07	659 934,20	190,12
5.	GOPS Cegłów	686 995,95	466 304,75	121,63
6.	GOPS Dębe Wielkie	370 242,37	1 332 168,45	34,59
7.	GOPS Dobrze	846 484,91	612 886,94	143,25
8.	GOPS Jakubów	434 834,00	434 834,00	85,00
9.	GOPS Mińsk Mazowiecki	19 424 957,00	2 820 485,00	1247,20
10.	GOPS Mrozy	640 847,00	559 311,00	65,00
11.	GOPS Latowicz	395 294,07	219 841,04	74,85
12.	GOPS Siennica	172 163,28	55 742,40	23,17
13.	GOPS Stanisławów	12 393 826,45	1 387 858,65	1834,76

Źródło. Ośrodki pomocy społecznej w powiecie mińskim.

Wielkość środków finansowych przeznaczonych w 2021 roku na pomoc społeczną w poszczególnych gminach na terenie powiatu mińskiego była bardzo zróżnicowana. Stanowi ona wypadkową różnych czynników. Po części może wynikać z zamożności konkretnej jednostki samorządu terytorialnego, która jest w stanie wyasygnować mniej lub więcej pieniędzy na wsparcie, a po części jest odzwierciedleniem występującego na danym terenie ubóstwa mieszkańców oraz realnych potrzeb będących następstwem takiej sytuacji. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby osób, rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem z zakresu pomocy społecznej w 2021 w gminach powiatu mińskiego.

Beneficjenci pomocy społecznej w gminach powiatu w 2021 r.

lp.	nazwa jednostki	liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
1.	MOPS Mińsk Mazowiecki	787	596	1189
2.	MOPS Halinów	199	164	324
3.	MOPS Sulejówek	420	373	603
4.	OPS Kałuszyn	192	136	305
5.	GOPS Cegłów	201	127	261
6.	GOPS Dębe Wielkie	223	164	353
7.	GOPS Dobrze	110	108	203
8.	GOPS Jakubów	134	75	165
9.	GOPS Mińsk Mazowiecki	265	211	383

10.	GOPS Mrozy	235	152	393
11.	GOPS Łatowicz	194	111	252
12.	GOPS Siennica	141	77	203
13.	GOPS Stanisławów	143	113	235

Źródło. Ośrodki pomocy społecznej w powiecie mińskim.

Liczba beneficjentów ośrodków pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu była zróżnicowana, podobnie jak wielkość środków finansowych przeznaczanych na pomoc społeczną. Najwięcej osób korzystających ze wsparcia w 2021 roku odnotowano w mieście Mińsk Mazowiecki. Generalnie liczba mieszkańców powiatu mińskiego objętych pomocą społeczną w 2021 roku wyniosła 3244. Zasadnicze powody korzystania mieszkańców ze wsparcia z pomocy społecznej przedstawia poniższa tabela.

Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu w 2021 r.

3.	2.	1.	lp. nazwa jednostki
MOPS Sulejów	MOPS Halinów	MOPS Mińsk Mazowiecki	ubóstwo
135	180	507	sieroctwo
0	0	1	potrzeba ochrony macierzyństwa
16	0	300	bezrobocie
66	64	483	niepełnosprawność
111	117	328	długotrwała lub ciężka choroba
198	87	481	bezzadność w spraw, opiekun.-wych.
21	197	591	przemoc w rodzinie
4	0	54	alkoholizm
19	0	136	bezdomność
8	0	26	trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego
1	0	38	narkomania
1	0	11	trudności w integr. osób ze statusem uchodźcy
0	0	4	zdarzenie losowe
5	0	7	sytuacja kryzysowa
1	0	0	

12.	11.	10.	9.	8.	7.	6.	5.	4.
GOPS Siennica	GOPS Łatowicz	GOPS Mrozy	GOPS Mińsk Mazowiecki	GOPS Jakubów	GOPS Dobrze	GOPS Dębe Wielkie	GOPS Cegłów	GOPS Kałuszyn
43	38	78	109	41	1	40	66	100
0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	2	7	19	14	0	4	5	12
17	15	13	67	17	0	32	22	25
34	27	33	73	23	3	56	21	47
63	46	23	92	38	2	101	42	71
32	23	13	29	10	0	25	7	11
0	0	0	2	1	0	1	7	5
4	12	9	9	13	0	12	3	5
2	2	0	3	2	0	0	1	3
1	1	1	3	0	0	2	0	0
0	0	0	0	0	0	1	0	1
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	1	2	0	3	0	1	1	1
0	0	0	0	0	0	2	0	0

13.	GOPS Stanisławów	51	0	8	22	48	58	11	5	21	0	0	2	0	0	0
-----	---------------------	----	---	---	----	----	----	----	---	----	---	---	---	---	---	---

Źródło. Ośrodki pomocy społecznej w powiecie mińskim.

Najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu mińskiego w 2021 roku były: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem z tych powodów wyniosła odpowiednio 1389, 1302 i 970. Ubóstwo stanowiło główną przyczynę udzielania pomocy w gminie Kałuszyn, Cegłów, Jakubów, Mińsk Mazowiecki i Mrozy. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie wpływały na formę wsparcia udzielanego przez ośrodki pomocy społecznej. Najczęściej były to: zasiłki okresowe, zasiłki stałe, zasiłki celowe i pomoc w naturze, positek, którym obejmowano głównie dzieci, oraz usługi opiekuńcze.

9.2. Pomoc społeczna w powiecie

Pomoc społeczną w powiecie mińskim realizuje w szczególności Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim. Jednostka ta wykonuje zadania z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, a także sprawuje nadzór nad powiatowymi jednostkami organizacyjnymi działającymi w tym obszarze. W 2022 roku kadre PCPR stanowili m.in. dyrektor, starszy specjalista pracy socjalnej - koordynator, główny księgowy, starsza księgowa, specjalista ds. kadr, 8 pracowników administracyjnych, 8 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, 4 psychologów, pracownik socjalny. Ogółem na koniec 2021 r. w PCPR zatrudnione były 26 osoby.

Infrastruktura socjalna

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Karty zasobów jednostek prowadzonych przez powiat lub organizacje, którym powiat zlecił ich prowadzenie, zawierają zestawienia zamieszczone poniżej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim

Podmiot prowadzący: Powiat Miński

Zakres oferowanych usług:

PCPR wykonuje zadania Powiatu Mińskiego (w tym administracji rządowej) w zakresie pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych oraz inne określone przepisami prawa

Kategoria klienta:

- o ofiary przemocy w rodzinie
- o sprawcy przemocy
- o osoby niesamodzielne wymagające umieszczenia w domach pomocy społecznej oraz w domach pomocy środowiskowej
- o osoby mające status uchodźcy
- o dzieci całkowicie lub częściowo pozbawione opieki rodziców
- o rodziny zastępcze
- o wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo-wychowawcze po ukończeniu 18. roku życia lub po ukończeniu szkoły, w której rozpoczęli naukę przed osiągnięciem pełnoletności
- o osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny
- o osoby dotknięte szeroko rozumianym kryzysem

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 roku – 6 683

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim

Specjalistyczna Poradnia Rodzinna działająca przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim

Podmiot prowadzący: Powiat Miński.

Zakres oferowanych usług:

zapewnienie nieodpłatnej specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej, prawnej i poradnictwa rodzinnego osobom znajdującym się w stanie kryzysu i trudnej sytuacji życiowej.

Kategoria klienta:

- o osoby doznające różnego rodzaju kryzysów,
- o osoby dotknięte problemami uzależnień i współuzależnione,
- o ofiary przemocy fizycznej i psychicznej,
- o sprawcy przemocy,
- o osoby żyjące w stanie przewlekłego stresu, przeciążone psychicznie,
- o rodzice z problemami wychowawczymi.

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 roku – 474

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim

Dom Pomocy Społecznej Św. Józefa w Mieni

Podmiot prowadzący: Powiat Miński

Zakres oferowanych usług:

całodobowa opieka, zaspokajanie potrzeb bytowych i opiekuńczych na poziomie standardu określonego przepisami prawa w zakresie i formie wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańca.

Kategoria klienta:

- o osoby pełnoletnie przewlekłe psychicznie bądź somatycznie chore.

Liczba miejsc w placówce - 180

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 roku – 201

Liczba nowo przyjętych osób w 2021 roku – 30

Liczba osób oczekujących na przyjęcie na koniec 2021 roku - 1

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2021 roku – 4 622,00 zł

Źródło: Dom Pomocy Społecznej Św. Józefa w Mieni

Dom Pomocy Społecznej Jedlina w Mieni

Podmiot prowadzący: Powiat Miński

Zakres oferowanych usług:

całodobowa opieka, zaspokajanie potrzeb bytowych i opiekuńczych na poziomie standardu określonego przepisami prawa w zakresie i formie wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańca.

Kategoria klienta:

- o osoby pełnoletnie niepełnosprawne intelektualnie

Liczba miejsc w placówce - 105

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 roku – 104

Liczba nowo przyjętych osób w 2021 roku – 2

Liczba osób oczekujących na przyjęcie na koniec 2021 roku - 0

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2021 roku – 4 687,00 zł

Źródło: Dom Pomocy Społecznej „Jedlina” w Mieni

Dom Pomocy Społecznej w Kątach

Podmiot prowadzący: Powiat Miński

Zakres oferowanych usług:

całodobowa opieka, zaspokajanie potrzeb bytowych i opiekuńczych na poziomie standardu określonego przepisami prawa w zakresie i formie wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańca.

Kategoria klienta:

- o dzieci, młodzież oraz osoby pełnoletnie niepełnosprawne intelektualnie

Liczba miejsc w placówce - 50

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 roku – 54

Liczba nowo przyjętych osób w 2021 roku – 3

Liczba osób oczekujących na przyjęcie na koniec 2021 roku – 0

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2021 roku – 4 766,61 zł.

Źródło: Dom Pomocy Społecznej w Kątach

Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Mińsku Mazowieckim

Podmiot prowadzący: Powiat Miński

Zakres oferowanych usług:

umożliwienie realizacji obowiązku nauki, uczestnictwa w życiu społecznym, zapewnienie dostępu do specjalistycznych usług w ośrodkach wsparcia dziennego, aktywizacja i podniesienie jakości życia osób narażonych na wykluczenie społeczne, treningi samoobsługi i umiejętności społecznych w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym

Kategoria klienta:

- o osoby pełnoletnie niepełnosprawne intelektualnie

Liczba miejsc w placówce – 42

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 roku – 46

Liczba osób oczekujących na przyjęcie na koniec 2021 roku – 0

Źródło: Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Mińsku Mazowieckim

Środowiskowy Dom Samopomocy w Mińsku Mazowieckim

Podmiot prowadzący: Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej na zlecenie Powiatu Mińskiego.

Zakres oferowanych usług:

umożliwienie realizacji obowiązku nauki, uczestnictwa w życiu społecznym, zapewnienie dostępu do specjalistycznych usług w ośrodkach wsparcia dziennego, aktywizacja i podniesienie jakości życia osób narażonych na wykluczenie społeczne, treningi samoobsługi i umiejętności społecznych w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym

Kategoria klienta:

- o osoby pełnoletnie z zaburzeniami psychicznymi

Liczba miejsc w placówce - 30

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 roku – 34

Liczba osób oczekujących na przyjęcie na koniec 2021 roku - 0

Na realizację zadania w 2021 roku została przekazana dotacja od Wojewody Mazowieckiego w wysokości 598 102,00 zł.

Źródło: Środowiskowy Dom Samopomocy w Mińsku Mazowieckim

Środowiskowy Dom Samopomocy w Mrozach

Podmiot prowadzący: Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej na zlecenie Powiatu Mińskiego.

Zakres oferowanych usług:

umożliwienie realizacji obowiązku nauki, uczestnictwa w życiu społecznym, zapewnienie dostępu do specjalistycznych usług w ośrodkach wsparcia dziennego, aktywizacja i podniesienie jakości życia osób narażonych na wykluczenie społeczne, treningi samoobsługi i umiejętności społecznych w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym

Kategoria klienta:

- o osoby pełnoletnie z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością intelektualną, spektrum autyzmu lub niepełnosprawnością sprzężoną

Liczba miejsc w placówce - 23

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 roku – 25

Liczba osób oczekujących na przyjęcie na koniec 2021 roku - 8

Na realizację zadania w 2021 roku została przekazana dotacja od Wojewody Mazowieckiego w wysokości 587 988,00 zł.

Źródło: Środowiskowy Dom Samopomocy w Mrozach

Warsztat Terapii Zajęciowej w Mińsku Mazowieckim

Podmiot prowadzący: Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej

Zakres oferowanych usług:

wspomaganie rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także rozwijanie psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym lub podjęcie pracy.

Kategoria klienta:

- o osoby dorosłe z różnego typu niepełnosprawnościami fizycznymi i intelektualnymi

Liczba miejsc w placówce - 30

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 roku – 31

Liczba nowo przyjętych osób w 2021 roku – 1

Liczba osób oczekujących na przyjęcie na koniec 2021 roku - 4

Zobowiązania dotyczące dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej w 2021r:

- dofinansowanie ze środków budżetu powiatu – 72 320,00 zł

- dofinansowanie ze środków PFRON – 650 880,00 zł

Razem 723 200,00 zł

Źródło: Warsztaty Terapii Zajęciowej w Mińsku Mazowieckim

Warsztat Terapii Zajęciowej w Sulejówku

Podmiot prowadzący: Fundacja „Świat Integracji” z Sulejówka

Zakres oferowanych usług:

wspomaganie rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także rozwijanie psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym lub podjęcie pracy.

Kategoria klienta:

- o osoby dorosłe z różnego typu niepełnosprawnościami fizycznymi i intelektualnymi

Liczba miejsc w placówce - 30

Liczba osób objętych wsparciem w 2022 roku – 34

Liczba nowo przyjętych osób w 2022 roku – 4

Liczba osób oczekujących na przyjęcie na koniec sierpnia 2022 roku - 17

Zobowiązania dotyczące dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej w 2022r:

- dofinansowanie ze środków budżetu powiatu – 60 240,00 zł

- dofinansowanie ze środków PFRON – 542 160,00 zł

Razem 602 400,00 zł

Źródło: Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sulejówku

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Mińsku Mazowieckim

Podmiot prowadzący: Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej na zlecenie Powiatu Mińskiego.

Zakres oferowanych usług:

zapewnienie nieodpłatnej specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej, psychiatrycznej, prawnej i poradnictwa rodzinnego osobom znajdującym się w stanie kryzysu i trudnej sytuacji życiowej, zapewnienie całodobowego pobytu osobom dotkniętym przemocą.

Kategoria klienta:

- o osoby doznające różnego rodzaju kryzysów,
- o osoby dotknięte problemami uzależnień i współuzależnione,
- o ofiary przemocy fizycznej i psychicznej,
- o sprawcy przemocy,
- o osoby żyjące w stanie przewlekłego stresu, przeciążone psychicznie,
- o rodzice z problemami wychowawczymi.

Liczba miejsc w hostelu - 7

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 roku – 134

w tym opieki całodobowej - 19

Źródło: Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Mińsku Mazowieckim

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mińsku Mazowieckim

Podmiot prowadzący: Powiat Miński

Zakres oferowanych usług:

- o diagnozy i terapie logopedyczne,
- o diagnozy i terapie pedagogiczne,
- o diagnozy i terapie psychologiczne,
- o diagnozy i terapie integracji sensorycznej,
- o diagnozy predyspozycji zawodowych (wsparcia doradcy zawodowego),
- o orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego
- o orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego
- o orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania
- o orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych
- o opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

Kategoria klienta:

- o dzieci i młodzież szkolna oraz ich rodziny

Liczba udzielonych różnych form wsparcia w roku szkolnym 2021/2022:

Orzeczenia i opinie:

- o potrzebie kształcenia specjalnego – 429
- o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego - 1
- o potrzebie indywidualnego nauczania - 93
- o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych - 4
- o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka - 150

Diagnozy:

- o psychologiczna - 1945
- o pedagogiczna - 1927

- o logopedyczna - 487
- o związana z wyborem kierunku kształcenia i zawodu - 120
- o diagnoza integracji sensorycznej - 249

Terapie:

- o psychologiczna- 129
- o pedagogiczna- 104
- o logopedyczna- 56
- o inne zajęcia o charakterze terapeutycznym- 65
- o terapia rodzin – 0

Porady i konsultacje:

- o udzielone dzieciom i młodzieży- 91
- o udzielone rodzicom- 463
- o udzielone nauczycielom- 211

Warsztaty:

- o dla dzieci i młodzieży- 5
- o dla rodziców- 2

Inne, jakie:

- o warsztaty dla nauczycieli - 14
- o mediacje- rodzice- 13
- o grupa wsparcia – 21
- o udział w radach pedagogicznych – 30
- o udział w spotkaniach zespołów (IPET)- 33

Źródło: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mińsku Mazowieckim

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sulejówku

Podmiot prowadzący: Powiat Miński

Zakres oferowanych usług:

- o diagnozy i terapie logopedyczne,
- o diagnozy i terapie pedagogiczne,
- o diagnozy i terapie psychologiczne,
- o diagnozy i terapie integracji sensorycznej,
- o diagnozy predyspozycji zawodowych (wsparcia doradcy zawodowego),
- o orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego
- o orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego
- o orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania
- o orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych
- o opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

Kategoria klienta:

- o dzieci i młodzież szkolna oraz ich rodziny

Liczba udzielonych różnych form wsparcia w roku szkolnym 2021/2022:

Orzeczenia i opinie:

- o o potrzebie kształcenia specjalnego - 181
- o o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego - 1
- o o potrzebie indywidualnego nauczania - 25

- o o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych - 3
- o o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju - 49
- o o braku potrzeby indywidualnego nauczania - 1

Diagnozy:

- o psychologiczna - 717
- o pedagogiczna - 580
- o logopedyczna - 116
- o związana z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej - 37
- o lekarska – 13
- o rehabilitanta -34

Terapie:

- o psychologiczna – 85
- o psychoterapia-62
- o pedagogiczna- 35
- o logopedyczna- 137
- o inne zajęcia o charakterze terapeutycznym :
- o terapia SI – 36 osób (cały rok)
- o zajęcia z uczniami zdolnymi-5
- o socjoterapia 11 osób (20spotkań)
- o ćwiczenia rehabilitacyjne 20 osób (cały rok)
- o program Ćwiczeń Integracyjnych Odruchy Wczesno niemowlęce INPP – 51 osób (cały rok)
- o terapia ręki – 5 osób (I semestr)
- o terapia zaburzeń w myśleniu matematycznym –34 osoby (cały rok)
- o psychomotoryka – 2 osoby (25 spotkań)
- o bajkoterapia – 12 osób (cały rok)
- o muzykoterapia – 3 osoby (I semestr)
- o Trening Umiejętności Społecznych – 21 (cały rok)
- o ART – 14 osób (20spotkań)
- o warsztaty kaligraficzne – 13 osób (I semestr)
- o Ruch Rozwijający Weroniki Sherborne – 10 osób (25 spotkań)
- o Metoda Dobrego Startu – 8 osób (25 spotkań)
- o trening koncentracji uwagi – 6 osób (I semestr)
- o trening relaksacyjny – 3 osoby (5 spotkań)
- o zajęcia dla dzieci z nadpobudliwością psychoruchową – 5 osób (10 spotkań)
- o trening wyższych funkcji słuchowych metodą Neuroflow – 6 osób (10 spotkań)
- o trening wyższych funkcji słuchowych metodą Warnkego – 24 osoby (cały rok)
- o logorytmika – 4 osoby

Porady i konsultacje:

- o udzielone dzieciom i młodzieży- 44
- o udzielone rodzicom – 279
- o udzielone nauczycielom – comiesięczne spotkania psychologów

w szkołach i przedszkolach, na których omawiane są konkretne przypadki, porady udzielane są również telefonicznie lub w trakcie obserwacji dziecka w placówce.

Warsztaty:

- o dla dzieci i młodzieży :
 - zajęcia psychoedukacyjne – 25 osób z kl. I-III, 15 osób z kl. IV-VIII (1 spotkanie)
- o dla rodziców :
 - zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień – 95 osób (3 spotkania)

Inne:

- o mediacje i negocjacje-16 rodziców (6 spotkań)
- o prelekcje, wykłady – ok. 500 osób (10 spotkań)
- o grupy wsparcia – 18 osób (2 spotkania)
- o interwencja kryzysowa – 11 osób (6 spotkań)
- o działalność informacyjno-szkoleniowa dla nauczycieli – ok. 50 osób (2 spotkania)
- o organizacja i prowadzenie sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli – 9 osób (2 spotkania)
- o spotkania dla dyrektorów placówek z terenu – 11 osób

Źródło: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sulejówku.

10. Piecza zastępcza

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Pieczę zastępczą organizuje powiat.

Zarządzeniem Nr 73/11 z dnia 10 października 2011r. Starosta Powiatu Mińskiego wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Mińskiego.

Pieczę zastępczą dzielimy na:

- o rodzinną
- o instytucjonalną

Rodzinna piecza zastępcza jest formą zapewnienia opieki dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Jest to przejściowa - okresowa forma opieki nad dzieckiem.

W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona lub zawieszona. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej:

- 1) Rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona tworzona jest przez osobę lub małżonków, będących wstępnymi lub rodzeństwem dziecka; (dziadkowie lub rodzeństwo),
 - b) niezawodowa - mogą ją tworzyć osoby lub małżonkowie, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka; (krewni i powinowaci, niespokrewnieni),

- c) zawodowa – osoba lub małżonkowie, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka; otrzymuje wynagrodzenie za sprawowanie opieki i wychowania.

2) Rodzinny dom dziecka.

W roku 2021 na terenie powiatu funkcjonowało **142** rodziny zastępcze. Dane na temat typów rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie w analizowanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Rodziny zastępcze w powiecie w latach 2019 - 2021:

rodziny zastępcze	2019		2020		2021	
	liczba rodzin	nowo powstałe	liczba rodzin	nowo powstałe	liczba rodzin	nowo powstałe
spokrewnione	86	13	80	10	84	12
niezawodowe	55	8	52	7	55	4
zawodowe	3	1	2	0	2	0
rodzinny dom dziecka	1	0	1	0	1	0
razem:	145	22	135	17	142	16

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim

Największa liczba spośród rodzin zastępczych to rodziny zastępcze spokrewnione. W rodzinach zastępczych w roku 2021 przebywało **189** dzieci, a w rodzinach zastępczych spokrewnionych **106** dzieci, co stanowi **59,2 %** ogółu umieszczonych dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej. Osoby, które osiągają pełnoletność nadal mają możliwość pozostawania w rodzinie zastępczej, jeżeli kontynuują naukę. W większości pozostają pod opieką rodziny zastępczej dalej kształcąc się i zdobywając wiedzę i potrzebne umiejętności które są znaczące w odnalezieniu się w przyszłości na rynku pracy.

Dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2019 – 2021:

rodziny zastępcze	2019		2020		2021	
	liczba dzieci	nowo przyjęte	liczba dzieci	nowo przyjęte	liczba dzieci	nowo przyjęte
spokrewnione	110	19	89	13	106	17
niezawodowe	80	11	54	10	66	12
zawodowe	11	7	6	0	7	1
rodzinny dom dziecka	7	4	7	1	10	2
razem:	201	37	156	24	189	32

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim

Najwięcej dzieci jest umieszczonych w spokrewnionych rodzinach zastępczych, które tworzą najbliżsi członkowie rodziny dziecka pozbawionego właściwej opieki ze strony rodziców biologicznych.

Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje do momentu ustania przyczyny umieszczenia w pieczy zastępczej, na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności lub do ukończenia 25 roku życia, jeżeli osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w rodzinie zastępczej kontynuuje naukę i nadal chce pozostać w rodzinie zastępczej, na co rodzina zastępcza wyraża zgodę.

Na terenie Powiatu Mińskiego funkcjonują trzy całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniające opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej.

Dom Dziecka w Mińsku Mazowieckim

Podmiot prowadzący: Powiat Miński

Zakres oferowanych usług:

- o całodobowa opieka, wychowanie, zaspokajanie niezbędnych potrzeb, w tym emocjonalnych, rozwojowych, bytowych, zdrowotnych, społecznych i religijnych
- o realizowanie przygotowanego przez wychowawcę i asystenta rodziny planu pomocy dziecku
- o umożliwianie kontaktu dziecka z rodziną, chyba, że sąd postanowi inaczej
- o współpraca z rodziną dziecka w celu podtrzymywania więzi i rozwijania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi
- o podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny, a gdy jest to niemożliwe, dążenie do przysposobienia dziecka bądź umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej
- o zapewnienie dostępu do kształcenia, pomoc w nauce przy odrabianiu zadań domowych, a w miarę potrzeby przez udział w zajęciach wyrównawczych i reedukacyjnych
- o objęcie dziecka działaniami terapeutycznymi
- o zapewnienie dostępu do przysługujących świadczeń zdrowotnych
- o przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki
- o pomoc w nawiązywaniu i podtrzymywaniu bliskich i społecznie akceptowalnych kontaktów z rodziną i rówieśnikami w celu łagodzenia skutków doświadczenia straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych.

Kategoria klienta:

- o dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie pozbawione opieki rodziców biologicznych umieszczone interwencyjnie na mocy postanowienia sądu, doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną lub na wniosek rodziców lub osoby trzeciej w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Liczba miejsc w placówce - 14

Liczba dzieci umieszczonych w 2021 roku – 15

Liczba dzieci nowo przyjętych w 2021 roku – 4

Średni miesięczny koszt utrzymania w placówce, ustalony zarządzeniem Starosty Mińskiego Nr 10/21 z dnia 18 lutego 2021r., na rok 2021 wynosił 6 370,73 zł.

Źródło: Dom Dziecka w Mińsku Mazowieckim

Dom Dziecka w Falbogach

Podmiot prowadzący: Powiat Miński

Zakres oferowanych usług:

- o całodobowa opieka, wychowanie, zaspokajanie niezbędnych potrzeb, w tym emocjonalnych, rozwojowych, bytowych, zdrowotnych, społecznych i religijnych
- o realizowanie przygotowanego przez wychowawcę i asystenta rodziny planu pomocy dziecku
- o umożliwianie kontaktu dziecka z rodziną, chyba, że sąd postanowi inaczej
- o współpraca z rodziną dziecka w celu podtrzymywania więzi i rozwijania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi
- o podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny, a gdy jest to niemożliwe, dążenie do przysposobienia dziecka bądź umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej
- o zapewnienie dostępu do kształcenia, pomoc w nauce przy odrabianiu zadań domowych, a w miarę potrzeby przez udział w zajęciach wyrównawczych i reedukacyjnych
- o objęcie dziecka działaniami terapeutycznymi
- o zapewnienie dostępu do przysługujących świadczeń zdrowotnych
- o przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki
- o pomoc w nawiązywaniu i podtrzymywaniu bliskich i społecznie akceptowalnych kontaktów z rodziną i rówieśnikami w celu łagodzenia skutków doświadczenia straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych.

Kategoria klienta:

- o dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie pozbawione opieki rodziców biologicznych umieszczone interwencyjnie na mocy postanowienia sądu, doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną lub na wniosek rodziców lub osoby trzeciej w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Liczba miejsc w placówce - 14

Liczba dzieci umieszczonych w 2021 roku – 19

Liczba dzieci nowo przyjętych w 2021 roku – 5

Średni miesięczny koszt utrzymania w placówce, ustalony zarządzeniem Starosty Mińskiego Nr 7/21 z dnia 15 lutego 2021r., na rok 2021 wynosił 6 521,81 zł.

Źródło: Dom Dziecka w Falbogach.

Dom Dziecka im. Matki Weroniki w Siennicy

Podmiot prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Kapucynek NSJ na zlecenie Powiatu Mińskiego

Zakres oferowanych usług:

- o całodobowa opieka, wychowanie, zaspokajanie niezbędnych potrzeb, w tym emocjonalnych, rozwojowych, bytowych, zdrowotnych, społecznych i religijnych
- o realizowanie przygotowanego przez wychowawcę i asystenta rodziny planu pomocy dziecku
- o umożliwianie kontaktu dziecka z rodziną, chyba, że sąd postanowi inaczej

- o współpraca z rodziną dziecka w celu podtrzymywania więzi i rozwijania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi
- o podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny, a gdy jest to niemożliwe, dążenie do przysposobienia dziecka bądź umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej
- o zapewnienie dostępu do kształcenia, pomoc w nauce przy odrabianiu zadań domowych, a w miarę potrzeby przez udział w zajęciach wyrównawczych i reedukacyjnych
- o objęcie dziecka działaniami terapeutycznymi
- o zapewnienie dostępu do przysługujących świadczeń zdrowotnych
- o przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki
- o pomoc w nawiązywaniu i podtrzymywaniu bliskich i społecznie akceptowalnych kontaktów z rodziną i rówieśnikami w celu łagodzenia skutków doświadczenia straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych.

Kategoria klienta:

- o dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie pozbawione opieki rodziców biologicznych umieszczone interwencyjnie na mocy postanowienia sądu, doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną lub na wniosek rodziców lub osoby trzeciej w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Liczba miejsc w placówce - 14

Liczba dzieci umieszczonych w 2021 roku – 14

Liczba dzieci nowo przyjętych w 2021 roku – 3

Średni miesięczny koszt utrzymania w placówce, ustalony zarządzeniem Starosty Mińskiego Nr 21/21 z dnia 26 marca 2021r., na rok 2021 wynosił 3 753,00 zł.

Źródło: Dom Dziecka w Siennicy.

11. Sytuacja osób niepełnosprawnych

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu. Informacje o skali problemu, jakim jest niepełnosprawność w gminach należących do powiatu mińskiego, dostarczają dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych nadesłanych przez funkcjonujące na terenie powiatu ośrodki pomocy społecznej wynika, że w 2021 roku niepełnosprawność była znaczącym powodem przyznawania pomocy społecznej. Dane w tym zakresie prezentuje tabela.

Świadczenia z powodu niepełnosprawności przyznane w gminach powiatu w 2021 r.

nazwa jednostki	liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności
MOPS Mińsk Mazowiecki	328

MOPS Halinów	117
MOPS Sulejówek	111
OPS Kałuszyn	47
GOPS Cegłów	21
GOPS Dębe Wielkie	56
GOPS Dobrze	3
GOPS Jakubów	23
GOPS Mińsk Mazowiecki	73
GOPS Mrozy	33
GOPS Latowicz	27
GOPS Siennica	34
GOPS Stanisławów	48

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu mińskiego.

Ogólna liczba mieszkańców powiatu, którym przyznano pomoc społeczną z uwagi na występującą niepełnosprawność w 2021 roku, wynosiła 921.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Do orzecznictwa w zakresie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności powołany jest Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Dane dotyczące wydanych przez Zespół orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności dotyczące mieszkańców powiatu mińskiego przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Liczba wydanych orzeczeń, legitymacji i kart parkingowych w poszczególnych latach:

Lp.	Zadanie / rok	2019	2020	2021
1.	Orzeczenie o stopniu niepełno-sprawności	1519	1369	1386
2.	Orzeczenie o niepełno-sprawności	347	306	247
3.	Wydanie legitymacji	1101	689	788
4.	Wydanie karty parkingowej	443	448	453

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mińsku Mazowieckim.

Głównym celem złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności było:

Od osób powyżej 16 roku życia:

Lp.	Cel złożenia wniosku:	Liczba wniosków:		
		2019	2020	2021
1.	Odpowiednie zatrudnienie	426	354	367

2.	Szkolenie	9	8	10
3.	Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	25	8	25
4.	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	234	200	257
5.	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych)	381	264	335
6.	Zasiłek pielęgnacyjny	195	207	139
7.	Korzystanie z karty parkingowej	350	227	263
8.	Inne (ulgi telekomunikacyjne, ulgi w podatku dochodowym, ulgi PKP i PKS, prawo do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, i inne)	205	169	179
9.	RAZEM	1825	1437	1575

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mińsku Mazowieckim.

Od osób do 16 roku życia:

Lp.	Cel złożenia wniosku:	Liczba wniosków:		
		2019	2020	2021
1.	Zasiłek pielęgnacyjny	374	290	251
2.	Zasiłek stały	12	2	2
3.	Inne (przedłużenie urlopu wychowawczego, karta parkingowa, zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, rehabilitacja)	14	18	15
	RAZEM	400	310	268

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mińsku Mazowieckim.

Z powyższych danych wynika, że główną przyczyną ubiegania się o wydanie orzeczenia o stopniu o niepełnosprawności u osób powyżej 16 roku życia jest uzyskanie odpowiedniego zatrudnienia oraz możliwość korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych). Zaś u osób poniżej 16 roku życia uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego.

W przypadku osób z niepełnosprawnościami szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja, w tym rehabilitacja społeczna. Ma ona na celu przede wszystkim umożliwianie osobom dotkniętym niepełnosprawnościami uczestnictwa w życiu społecznym. Rehabilitacja społeczna jest realizowana przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie i polega przede wszystkim na:

- wyrabianiu zaradności osobistej i pobudzaniu aktywności społecznej,
- wyrabianiu umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidacji barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,

- kształtowaniu w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Poniższe tabele zawierają informacje dotyczące liczby osób objętych różnymi formami rehabilitacji społecznej oraz wielkości środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej.

Plan finansowy PFRON w latach 2019 - 2021 wynosił:

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
rehabilitacja społeczna	959 523,00 zł	1 272 824,00 zł	1 579 220,00 zł
rehabilitacja zawodowa	155 866,00 zł	28 400,00 zł	80 000,00 zł
warsztaty terapii zajęciowej	1 085 760,00 zł	1 229 760,00 zł	1 301 760,00 zł
Razem	2 201 149,00 zł	2 530 984,00 zł	2 960 980,00 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje wyłącznie zadania z zakresu rehabilitacji społecznej. W ramach tego zadania można uzyskać dofinansowanie do:

Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2019-2021:

	Osoba niepełnosprawna		Opiekun osoby niepełnosprawnej		Razem	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
2019	105	141 144,00 zł	66	61 506,00 zł	171	202 650,00 zł
2020	130	152 533,00 zł	65	53 898,00 zł	195	206 431,00 zł
2021	180	279 145,00 zł	96	104 482,00 zł	276	383 627,00 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów w latach 2019-2021:

		2019	2020	2021
Sprzęt rehabilitacyjny	Liczba osób	20	50	29
	Kwota	26 150,00 zł	100 558,00 zł	82 328,00 zł
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	Liczba osób	228	353	327
	Kwota	458 509,00 zł	605 479,00 zł	560 218,00 zł
Razem	Liczba osób	248	403	356
	Kwota	484 659,00 zł	706 037,00 zł	642 546,00 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim.

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych w latach 2019-2021:

		2019	2020	2021
Bariery architektoniczne	Liczba osób	8	11	11
	Kwota	98 281,00 zł	156 989,00 zł	242 329,00 zł
Bariery w komunikowaniu się	Liczba osób	9	42	45
	Kwota	14 522,00 zł	81 911,00 zł	95 330,00 zł
Bariery techniczne	Liczba osób	13	12	21
	Kwota	55 948,00 zł	56 671,00 zł	112 385,00 zł
Razem	Liczba osób	30	65	77
	Kwota	168 751,00 zł	295 571,00 zł	450 044,00 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim.

Poza wcześniej wymienionymi działaniami, pracownicy PCPR udzielają osobom z niepełnosprawnościami, ich rodzinom oraz pracodawcom porad i informacji na temat możliwości uzyskania pomocy, regulacji prawnych i programów adresowanych do tej grupy osób. PCPR realizuje finansowany ze środków PFRON program „Aktywny samorząd”. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji.

W 2021 roku łącznie na realizację wszystkich modułów i obszarów powiat otrzymał: **407 884 ,00 zł** w tym:

Moduł I – 222 213,00 zł.

Moduł II – 160 780,00 zł.

Koszty związane z obsługą programu, promocja i ewaluacją: 24 891,00 zł

12. Sektor pozarządowy

Organizacje pozarządowe są istotnym przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z najważniejszych form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również mają wpływ na zwiększenie szans rozwoju małych i średnich miejscowości oraz całych regionów.

Samorządy opracowują programy określające zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi, aby właściwie wykorzystać potencjał wszystkich partnerów we wspólnym działaniu dla pożytku publicznego. Szczegółowe programy współpracy na linii samorząd – NGOs poprzedzone są konsultacjami społecznymi. Miasta i gminy powiatu udzielają organizacjom wsparcia, m.in. finansowego, lokalowego lub w postaci pomocy prawnej, aby skutecznie wspólnie działać dla dobra regionu i jego mieszkańców.

Samorząd powiatu mińskiego prowadzi współpracę z organizacjami pozarządowymi na zasadach prawnie określonych. Współpraca polega między innymi na zlecaniu organizacjom zadań własnych, dofinansowywaniu działalności statutowej organizacji, wsparcie lokalowe oraz prowadzeniu

doradztwa i konsultacji. Na terenie powiatu mińskiego działa kilkadziesiąt organizacji pozarządowych i stowarzyszeń. Informacje o organizacjach pozarządowych współpracujących z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim zawiera poniższa tabela.

Organizacje pozarządowe współpracujące z PCPR.

Lp.	nazwa organizacji	adres siedziby	kategoria klienta	zakres współpracy z PCPR
1.	Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej	ul. Kawęczyńska 49 03-775 Warszawa	osoby z niepełnosprawnością, kobiety i dzieci w kryzysie	prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej
2.	Zgromadzenie Sióstr Kapucynek Najświętszego Serca Jezusa	ul. Szkolna 2a, 05-332 Siennica	dzieci pozbawione opieki rodziny biologicznej	prowadzenie Placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego
3.	Mazowieckie Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży z Mózgowym Porażeniem Dziecięcym „Krok dalej”	ul. Budowlana 12 05-300 Mińsk Mazowiecki	dzieci i młodzież z niepełnosprawnością	organizacja imprez dla osób z niepełnosprawnością współfinansowanych ze środków PFRON i budżetu Powiatu Mińskiego (w ramach zadań: sport, kultura, rekreacja i turystyka; otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych)
4.	Polski Związek Niewidomych Koło w Mińsku Mazowieckim	ul. Piłsudskiego 27 05-300 Mińsk Mazowiecki	osoby z niepełnosprawnością	organizacja imprez dla osób z niepełnosprawnością współfinansowanych ze środków PFRON i budżetu Powiatu Mińskiego (w ramach zadania: sport, kultura, rekreacja i turystyka)
5.	Stowarzyszenie „Dzieciom Radość Ignaców”	Ignaców 8 05-300 Mińsk Mazowiecki	dzieci i młodzież z niepełnosprawnością	organizacja imprez dla osób z niepełnosprawnością współfinansowanych ze środków PFRON i budżetu Powiatu Mińskiego (w ramach zadań: sport, kultura, rekreacja i turystyka; otwartego

				konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych)
6.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Kubuś”	Długa Szlachecka ul. Popiełuszki 53 05-071 Sulejówek	dzieci i młodzież z niepełnosprawnością	organizacja imprez dla osób z niepełnosprawnością współfinansowanych ze środków PFRON i budżetu Powiatu Mińskiego (w ramach zadań: sport, kultura, rekreacja i turystyka; otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych)
7.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Możesz więcej”	ul. Kopernika 3/42 05-300 Mińsk Mazowiecki	dzieci i młodzież z niepełnosprawnością	organizacja imprez dla osób z niepełnosprawnością współfinansowanych ze środków PFRON i budżetu Powiatu Mińskiego (w ramach zadań: sport, kultura, rekreacja i turystyka; otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych)
8.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	ul. Piłsudskiego 27 05-300 Mińsk Mazowiecki	osoby z niepełnosprawnością	organizacja imprez dla osób z niepełnosprawnością współfinansowanych ze środków PFRON i budżetu Powiatu Mińskiego (w ramach zadania: sport, kultura, rekreacja i turystyka)
9.	Stowarzyszenie „Koniczynka”	Ignaców 8 05-300 Mińsk Mazowiecki	dzieci i młodzież z niepełnosprawnością	organizacja imprez dla osób z niepełnosprawnością współfinansowanych ze środków PFRON i budżetu Powiatu Mińskiego (w ramach zadań: sport,

				kultura, rekreacja i turystyka; otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych)
10.	Fundacja „Świat Integracji”	ul. Paderewskiego 29 05-070 Sulejówek	osoby z niepełnosprawnością	prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej

13. Analiza SWOT

Przedstawiona poniżej analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu powiatu i obejmuje następujące obszary:

- o BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ, POMOC UCHODźCOM
- o RODZINA, DZIECI, MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE
- o ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
- o STAROŚĆ
- o NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ
- o KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ, POMOC UCHODźCOM	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> o prowadzenie działań aktywizujących bezrobotnych oraz mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w powiecie, w tym wśród kobiet o prowadzenie działań na rzecz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej o upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach o pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) o efektywna aktywizacja zawodowa o rozpoznawanie sytuacji osób, które otrzymały status uchodźcy 	<ul style="list-style-type: none"> o osoby bezrobotne często nie są zainteresowane pracą, rejestrują się dla ubezpieczenia zdrowotnego
szanse	zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> o wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach o wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy o możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) o zainteresowanie mieszkańców tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej o tolerancja społeczności lokalnej wobec osób, które otrzymały status uchodźcy 	<ul style="list-style-type: none"> o wzrastająca liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie powiatu o wzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet
---	---

RODZINA, DZIECI, MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> o upowszechnianie informacji o rodzicielstwie zastępczym na terenie powiatu o rozwijanie zastępczej opieki rodzinnej i instytucjonalnej o dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia o miejsca całodobowego pobytu dla ofiar przemocy w rodzinie o prowadzenie przez PCPR szkoleń dla osób kandydujących do funkcji rodziny zastępczej o funkcjonowanie OIK o zespoły interdyscyplinarne w gminach powiatu o prowadzenie działań uwrażliwiających społeczność na problemy przemocy w rodzinie o możliwość zapewnienia miejsca w ośrodkach wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie o zapewnienie miejsc w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży o oferta organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> o zbyt małe zainteresowanie pełnieniem funkcji rodzin zastępczych o mała liczba lokali socjalnych i komunalnych na terenie gmin powiatu o brak rodzin wspierających w gminach powiatu o rosnąca liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej o brak kompleksowej terapii rodzin o pogarszająca się sytuacja rodzin z problemem bezrobocia i ubóstwa o brak mieszkań chronionych dla osób opuszczających pieczę zastępczą o niechęć sprawców przemocy do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych o brak na terenie powiatu organizacji pozarządowych działających w obszarze przemocy w rodzinie o bierność i przyzwolenie społeczne na przemoc w rodzinie
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> o zainteresowanie rodzicielstwem zastępczym w powiecie (niewielkie) 	<ul style="list-style-type: none"> o wzrastająca liczba rodzin z dysfunkcjami w powiecie wymagających specjalistycznego wsparcia

<ul style="list-style-type: none"> o odpowiednie warunki do kształcenia dla dzieci i młodzieży z terenu powiatu o wzrastająca świadomość społeczna w zakresie przemocy w rodzinie o budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dziecka i rodziny o wspieranie i promowanie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> o wzrost liczby rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym o rosnąca liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej o zwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie o ukrywanie przemocy domowej i rówieśniczej o bierność świadków przemocy o brak wsparcia ze strony rodzin dla ofiar przemocy o brak chęci zmian ze strony sprawców przemocy
---	---

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> o propagowanie zdrowego stylu życia o prowadzenie działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego o zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy prawnej i psychospołecznej o funkcjonowanie instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych o prowadzenie działań edukacyjnoszkoleniowych w zakresie uzależnień o prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży o działania na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa prowadzone przez samorząd powiatowy o rosnąca liczba poradni specjalistycznych 	<ul style="list-style-type: none"> o brak standaryzacji opieki geriatrycznej i ograniczona liczba łóżek szpitalnych o nieskuteczne działania wobec nieletnich sięgających po używki
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> o wzrastające zainteresowanie zdrowym trybem życia o poprawiający się stan środowiska o rosnące poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców o wzrost poczucia bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> o wzrost liczby rodzin dotkniętych problemami uzależnień wymagających pomocy psychospołecznej i prawnej o wzrastające zagrożenie przestępczością nieletnich o rosnąca liczba dzieci i młodzieży w powiecie dotkniętych uzależnieniami

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> o informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy o prowadzenie działań na rzecz wzmocnienia potencjału osób starszych o podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi o zapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu) o świadczenie usług opiekuńczych 	<ul style="list-style-type: none"> o brak klubów seniora w niektórych gminach o niewystarczający dostęp do lekarzy specjalistów o brak umiejętności korzystania z nowych technologii u seniorów
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> o wiedza osób starszych o dostępnych formach pomocy o oferta spędzania czasu wolnego dla osób starszych ze strony powiatu o odpowiednia dostępność domów pomocy dla osób starszych z terenu powiatu o działalność organizacji pozarządowych na rzecz osób starszych o polityka senioralna gmin o zwiększenie dostępu do wsparcia asystenta o rozwijanie wolontariatu na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> o wzrost udziału osób starszych w społeczności powiatu o pogarszający się stan zdrowia seniorów o samotność i izolacja społeczna osób starszych o rozluźnienie więzi międzypokoleniowych o wykluczenie cyfrowe osób starszych

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> o monitorowanie liczby orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gmin powiatu o informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy o likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym o upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy 	<ul style="list-style-type: none"> o brak domów dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych o bariery architektoniczne i funkcjonalne o brak mieszkań chronionych treningowych i wspomaganych o brak dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami transportu

<ul style="list-style-type: none"> o prowadzenie działań na rzecz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne o wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością o podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych o powołanie koordynatora dostępności o program Opieka Wytchnieniowa o ścisła współpraca instytucji pomocowych o program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” o działalność WTZ i ŚDS o wysokie kompetencje kadry placówek pomocy o profesjonalna kadra nauczycieli uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> o oferty i miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych o realizowanie wniosków o likwidację barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie o zasoby powiatu umożliwiające wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością o istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych o poszerzenie oferty usług dla osób z niepełnosprawnościami o wykorzystanie środków z funduszy pomocowych do aktywizacji osób z niepełnosprawnościami o propagowanie wśród pracodawców wiedzy o warunkach zatrudniania osób niepełnosprawnych o wyższa świadomość społeczna w zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnościami o rozwój technologii pozwalający na podniesienie jakości kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi 	<ul style="list-style-type: none"> o wzrastająca liczba osób z orzeczoną niepełnosprawnością o niewystarczająca liczebność kadry świadczącej opiekę i pomoc osobom niepełnosprawnym o utrudniony dostęp do specjalistów i rehabilitacji o bariery mentalne kształtowane od lat utrudniające sytuację osób niepełnosprawnych i powodujące wykluczenie społeczne o niski poziom zatrudnienia osób niepełnosprawnych o zatrudnianie osób niepełnosprawnych wyłącznie ze względu na korzyści finansowe o brak transportu przystosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych o niski poziom wynagrodzenia asystentów osób niepełnosprawnych i terapeutów utrudniający pozyskanie takich osób do pracy

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> o prowadzenie działań informujących o możliwościach podejmowania przez mieszkańców różnego rodzaju inicjatyw lokalnych, tworzenia organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, partnerstw międzysektorowych o wspieranie przez samorządy aktywności gospodarczej mieszkańców o upowszechnianie wiedzy o możliwości uzyskania wsparcia z systemu pomocy społecznej o pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej o podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych w celu łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych o podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników instytucji pomocowych 	<ul style="list-style-type: none"> o brak podmiotów ekonomii społecznej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> o wzrastająca aktywność społeczna mieszkańców o rosnąca liczba miejsc pracy w powiecie o pozyskiwanie środków zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na inicjatywy podnoszące poziom życia mieszkańców o zainteresowanie działalnością w organizacjach pozarządowych o wykazywanie zainteresowania różnymi formami działalności wolontarystycznej, także wśród młodzieży o szybkie zmiany struktury demograficznej 	<ul style="list-style-type: none"> o rosnące zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej o zwiększająca się liczba osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym o choroby cywilizacyjne i pandemia COVID 19

14. Podsumowanie

Diagnoza przeprowadzona w celu opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mińskiego obejmowała kilkanaście zagadnień i pozwoliła wskazać poniżej przedstawione obszary problemowe.

Zmiany demograficzne, problem starzenia się ludności

Mimo iż powiat miński charakteryzuje się znacznym odsetkiem mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, zachodzące na jego terenie procesy demograficzne są coraz mniej korzystne. Od kilku lat rośnie liczba osób w najstarszej grupie wiekowej i zwiększa się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga w coraz większym zakresie dostosowywania do potrzeb osób starszych oferty usług społecznych, w tym pomocy materialnej i rzeczowej, usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz oferty spędzania czasu wolnego.

Niepełnosprawność

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji powiatu może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bowiem bardziej narażone na choroby i ryzyko niepełnosprawności. Zjawisko to jest już widoczne w sprawozdaniach ośrodków pomocy społecznej, z których wynika, że drugim powodem przyznawania pomocy społecznej w powiecie była długotrwała lub ciężka choroba, a częstą przyczyną była niepełnosprawność.

Nie ulega wątpliwości, że w związku z zakresem kompetencji samorządu powiatowego należy zaprogramować działania, które z jednej strony będą łagodziły problemy i ułatwiały funkcjonowanie osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym, np. poprzez tworzenie wolontariatu, opieki wytchnieniowej, zapewnienia dostępu do usług medycznych, opiekuńczych, systematyczne łamanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i w porozumiewaniu się, a z drugiej ułatwiały poprzez rehabilitację powrót, przynajmniej części osób, do aktywnego udziału w życiu społecznym.

Rodzina, sytuacja dziecka

Analiza sytuacji rodzin mieszkających w powiecie mińskim wykazała, że głównym problemem, z którym nie mogą sobie poradzić bez wsparcia instytucji pomocowych jest ubóstwo. Ponadto do najważniejszych problemów należą: oprócz chorób i niepełnosprawności, problemy wynikające z bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz bezrobocie.

Jeśli chodzi o sytuację dzieci i młodzieży, grupie tej najbardziej doskwiera ograniczona liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w tym ciekawych zajęć pozalekcyjnych oraz niedostosowanie tej oferty do potrzeb i oczekiwań młodych ludzi i ich rodziców, co szczególnie widoczne jest w czasach, gdy nowe technologie wymuszają coraz szybsze zmiany w stylu życia. Na sytuację dziecka w powiecie rzutują głównie problemy, z którymi zmagają się rodziny, tj. dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze, ubóstwo i uzależnienia.

W działaniach samorządu powiatu mińskiego szczególne znaczenie powinny mieć również inicjatywy zapewniające bezpieczeństwo i dobro dziecka, które musiało opuścić rodzinę. Należy stawiać na opiekę rodzinną (rodziny zastępcze), a dopiero, gdy ta będzie niewystarczająca, na instytucjonalną w postaci placówek opiekuńczo-wychowawczych (domy dziecka).

Ubóstwo i bezrobocie, problemy zagrożenia marginalizacją i wykluczeniem społecznym

Powiat miński charakteryzuje się co prawda niskim poziomem bezrobocia, ale jednocześnie głównym powodem przyznawania pomocy społecznej jest ubóstwo. Oznacza to, że sporo rodzin z terenu powiatu nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb oraz, że zwiększa się stopień zróżnicowania

dochodowego. Długotrwałe ubóstwo, czasem spowodowane bezrobociem, a niekiedy trudną do przezwyciężenia życiową bezradnością, wymusza zmianę stylu życia rodziny, powoduje wzrost poczucia beznadziejności i negatywnie wpływa na kierunek podejmowanych decyzji. Ograniczone możliwości zaspokojenia potrzeb powodują drastyczny spadek poziomu życia rodziny i mogą prowadzić do powstawania następnych niekorzystnych zjawisk: bezradności, alkoholizmu, przemocy w rodzinie, osłabienia więzi rodzinnych czy nawet przestępczości. Szczególne niepokojącym następstwem tego zjawiska jest dziedziczenie biedy.

Łagodzeniem problemów związanych z występowaniem długotrwałych chorób, ubóstwa czy bezradności życiowej zajmują się przede wszystkim jednostki organizacyjne pomocy społecznej funkcjonujące na poziomie gminnym, ale konieczne jest ich metodyczne i merytoryczne wsparcie w tych działaniach.

Aktywność społeczna i obywatelska

W pośredni sposób na funkcjonowanie lokalnych społeczności wpływa kondycja i działalność organizacji pozarządowych oraz jakość kadr i służb pomocowych. Samorząd powiatu mińskiego powinien nadal rozwijać współpracę z sektorem pozarządowym, aby móc w skuteczny sposób realizować nowatorskie rozwiązania i występować o fundusze wspomagające rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych. Dość duża liczba organizacji pozarządowych w powiecie powinna być równoznaczna z jakością działania tego sektora i przynosić wymierne efekty w podnoszeniu jakości życia mieszkańców. Współpraca z samorządem i instytucjami działającymi w powiecie jest do tego celu niezbędna.

Nie należy równocześnie zapominać o dalszej profesjonalizacji służb publicznych, a w szczególności pracowników zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Ośrodkach Pomocy Społecznej, którzy powinni stać się liderami i animatorami rozwiązywania lokalnych problemów społecznych. Szkolenia, rozwój zawodowy i zwiększone nakłady na służby społeczne powinny zaowocować zwiększoną efektywnością zawieranych kontraktów socjalnych, programowanych i realizowanych projektów socjalnych, m.in. także przy wykorzystaniu środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

III. Projektowanie cele i działania

1. Wizja i misja

Diagnoza problemów społecznych, wyniki badań ankietowych oraz analizy SWOT pozwoliły na opracowanie założeń polityki Powiatu Mińskiego na lata 2023-2030. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Powiat Miński zapewnia mieszkańcom szeroką dostępność do usług społecznych oraz stwarza warunki sprzyjające rozwojowi lokalnego kapitału społecznego”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„Tworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju oraz godnego życia mieszkańców powiatu poprzez podejmowanie zintegrowanych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych”.

Wytyczone cele strategii zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

2. Cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań

Cel strategiczny 1. Rozwój opieki nad dzieckiem i rodziną			
cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Pomoc rodzinom w kryzysie, zapewnienie pieczy i wsparcia dzieciom pozbawionym opieki.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwijanie rodzinnej formy pieczy zastępczej. 2. Zapewnienie rodzinom i dzieciom dostępu do specjalistycznego poradnictwa (w szczególności, psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego i prawnego). 3. Podejmowanie działań edukacyjnych, informacyjnych, interwencyjnych służących zapobieganiu problemom rodzin bądź rozwiązywaniu ich we wczesnym stadium. 4. Zaopatrzenie w pomoce ułatwiające dzieciom z niepełnosprawnościami normalne funkcjonowanie w społeczeństwie (w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze). 5. Podejmowanie działań w celu tworzenia lokali socjalnych i mieszkań chronionych na terenie powiatu. 6. Propagowanie w powiecie tworzenia organizacji zajmujących się problemami rodzin, dzieci i młodzieży i współpraca z organizacjami promującymi rodzinne formy opieki zastępczej. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba opracowanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych – liczba rodzin zastępczych – liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej – liczba dzieci objętych wsparciem specjalistycznym – liczba dzieci z niepełnosprawnościami korzystających ze wsparcia 	działania ciągłe
cel operacyjny 2.	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Wspieranie dzieci i młodzieży w procesie kształcenia i wszechstronnego rozwoju	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych na terenie powiatu. 2. Poszerzenie oferty edukacyjnej szkół i dostosowanie jej do potrzeb rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pedagogiczna 	działania ciągłe

3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
 4. Współpraca z gminami powiatu w zakresie rozwijania sieci placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
 5. Promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz poszerzanie oferty zajęć pozaszkolnych
- liczba przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
 - liczba dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego
 - liczba dzieci uczestniczących w zajęciach pozaszkolnych

cel operacyjny 3.	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Pomoc wychowankom opuszczającym rodzinę zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przyznawanie pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych pomocy, w tym pieniężnej, na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, rzeczowej na zagospodarowanie oraz w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych. 2. Udzielanie pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych pomocy w uzyskaniu zatrudnienia. 3. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z dziećmi usamodzielnianymi oraz zapewnienie im dostępu do wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. 4. Podejmowanie współpracy z samorządami gminnymi w celu tworzenia mieszkań chronionych i socjalnych dla osób opuszczających rodzinę zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba usamodzielnionych wychowanków objętych pracą socjalną, wsparciem pieniężnym i rzeczowym, pomocą w uzyskaniu mieszkania oraz pomocą psychologiczno-pedagogiczną – liczba osób usamodzielnionych, którym udzielono pomocy w uzyskaniu zatrudnienia – liczba dostępnych mieszkań chronionych 	działania ciągłe
cel operacyjny 4.	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, którym zapewniono schronienie 	działania ciągłe

2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
 3. Opracowanie i realizacja programu oddziaływań korekcyjno-educacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
 4. Promowanie właściwych postaw społecznych, ważnych dla przeciwdziałania zjawisku alkoholizmu, narkomanii, przestępczości i eliminowaniu skutków niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży.
 5. Wspieranie i rozwój ruchów samopomocowych i grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
- liczba osób/rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie przemocą w którym udzielono wsparcia psychologicznego i prawnego
 - liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-educacyjnych dla sprawców przemocy

Cel strategiczny 1. Podmioty odpowiedzialne, partnerzy, źródła finansowania

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Zarząd Powiatu, Rada Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Wydział Oświaty i Promocji Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim, Komisja Zdrowia i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, inne jednostki organizacyjne powiatu.	Ośrodki pomocy społecznej w gminach, PFRON, placówki przedszkolne i oświatowe, żłobki, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, placówki ochrony zdrowia, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, gminne zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ośrodki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	Budżet samorządowy, centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, inne programy i granty, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

Cel strategiczny 2. Ograniczenie zjawiska bezrobocia w powiecie

cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, promocja przedsiębiorczości i ekonomii społecznej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie zjawiska bezrobocia w powiecie. 2. Zmniejszanie skutków bezrobocia i ubóstwa poprzez przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia. 3. Opracowanie i realizacja powiatowego programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy. 4. Udzielanie przez pomocy i wsparcia osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu zatrudnienia i zdobyciu nowych kwalifikacji z wykorzystaniem instrumentów rynku pracy. 5. Organizowanie i finansowanie szkoleń osobom bezrobotnym i poszukującym pracy. 6. Kontynuowanie przez Powiatowy Urząd Pracy współpracy z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego. 7. Realizacja lub współudział w realizacji programów celowych i osłonowych na rzecz zagrożonych i dotkniętych bezrobociem i ubóstwem. 8. Promowanie w powiecie podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne, centra integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej). 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób bezrobotnych w powiecie, w tym liczba kobiet – liczba osób długotrwale bezrobotnych – liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku i bez prawa do zasiłku – liczba miejsc pracy objętych refundacją kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy – liczba szkoleń dla osób – liczba osób bezrobotnych objętych szkoleniami – liczba staży zawodowych – liczba osób objętych programami celowymi i osłonowymi – liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie powiatu – liczba nowych miejsc pracy na terenie powiatu – liczba podmiotów ekonomii społecznej 	ciągłe

– liczba osób zatrudnionych w podmiotach ekonomii społecznej

cel operacyjny 2.	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do zasobów rynku pracy.	1. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych. 2. Prowadzenie doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy. 3. Współpraca z pracodawcami z terenu powiatu w zakresie tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 4. Dofinansowania np. rozpoczęcia działalności gospodarczej i pomoc w trakcie jej prowadzenia oraz inne formy finansowego wsparcia.	– liczba nowo utworzonych i wyposażonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych – liczba osób niepełnosprawnych objętych różnymi formami aktywizacji zawodowej – liczba staży zawodowych finansowanych ze środków PFRON-u lub z Funduszu Pracy	działania ciągłe

Cel strategiczny 2. Podmioty odpowiedzialne, partnerzy, źródła finansowania

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Zarząd Powiatu, Rada Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Wydział Oświaty i Promocji Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim, Komisja Zdrowia i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim i inne jednostki organizacyjne powiatu.	Ośrodki pomocy społecznej w gminach, PFRON, placówki oświatowe, pracodawcy, organizacje pozarządowe.	Budżet samorządowy, centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, inne programy i granty, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i pomoc osobom starszym oraz niepełnosprawnym

cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Zwiększenie aktywności społecznej i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.	1. Monitorowanie warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w powiecie.	– liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców powiatu,	działania ciągłe
	2. Rozwijanie środowiskowych form wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych.	– liczba osób objętych ofertą klubów seniora i domów dziennego pobytu,	
	3. Realizacja projektów z zakresu aktywizacji i integracji społecznej osób starszych oraz niepełnosprawnych, w tym współfinansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.	– liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	
	4. Likwidowanie barier architektonicznych, technicznych, transportowych i w komunikowaniu się, w tym w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w obiektach użyteczności publicznej.	– liczba ośrodków wsparcia środowiskowego dla osób niepełnosprawnych oraz liczba osób nimi objętych	
	5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z Kościołem.	– liczba opracowanych i zrealizowanych projektów z zakresu aktywizacji i integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych oraz liczba osób nimi objętych	

cel operacyjny 2.	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Rehabilitacja osób niepełnosprawnych.	1. Monitorowanie liczby orzeczeń o niepełnosprawności i liczby osób niepełnosprawnych w powiecie.	– liczba osób z orzeczoną niepełnosprawnością w powiecie	działania ciągłe
	2. Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty usług rehabilitacji społecznej w powiecie.	– liczba osób objętych dofinansowaniem na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych	
	3. Zwiększanie dostępu osób z niepełnosprawnościami do informacji o ofercie dedykowanej w ramach rehabilitacji społecznej.		

- liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych
- liczba osób objętych programami pomocowymi w zakresie rehabilitacji społecznej

Cel strategiczny 3. Podmioty odpowiedzialne, partnerzy, źródła finansowania			
podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania	
Starosta Powiatu, Zarząd Powiatu, Rada Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Komisja Zdrowia i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim i inne jednostki organizacyjne powiatu.	Ośrodki pomocy społecznej w gminach, PFRON, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	Budżet samorządowy, budżet wojewódzki, centralny, środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy i granty, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.	

Cel strategiczny 4. Dbłość o bezpieczeństwo mieszkańców powiatu.			
cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu.	1. Podejmowanie przedsięwzięć edukacyjnoinformacyjnych poświadczonych przestępczości i jej skutkom.	– liczba i rodzaj podjętych działań profilaktyczno-edukacyjnych	działania ciągłe
	2. Podejmowanie przez jednostki powiatowe współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.	– liczba popełnionych i wykrytych przestępstw, w tym z udziałem nieletnich	

3. Zapewnienie mieszkańcom powiatu bezpieczeństwa w tym bezpieczeństwa na drodze.
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców powiatu

Cel strategiczny 4. Podmioty odpowiedzialne, partnerzy, źródła finansowania		
podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Zarząd Powiatu, Rada Powiatu, jednostki organizacyjne powiatu.	<p> Policja, Prokuratura, Sąd Rejonowy, placówki przedszkolne i oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna. </p>	<p> Budżet samorządowy, wojewódzki i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy i granty, sponsorzy indywidualni. </p>

Cel strategiczny 5. Profilaktyka zdrowia i ochrona zdrowia.			
cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
<p> Promocja zdrowia i rozwój opieki medycznej. </p>	1. Promocja zdrowia i zdrowego stylu życia.	– liczba i rodzaj podjętych działań	działania ciągłe
	2. Podejmowanie działań służących zwiększeniu aktywności fizycznej mieszkańców powiatu.	– liczba mieszkańców objętych działaniami	
	3. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców powiatu.	– liczba i rodzaj inwestycji służących poprawie ochrony środowiska w powiecie,	
	4. Dbłość o zdrowie fizyczne oraz społeczną aktywność mieszkańców powiatu.	– liczba i rodzaj inwestycji w zakresie unowocześniania i poprawy funkcjonowania ochrony zdrowia mieszkańców powiatu	
	5. Rozwijanie i unowocześnianie bazy leczenia ambulatoryjnego i szpitalnego	– programy profilaktyczne i edukacyjne	

Cel strategiczny 5. Podmioty odpowiedzialne, partnerzy, źródła finansowania			
podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania	
Starosta Powiatu, Zarząd Powiatu, Rada Powiatu, jednostki organizacyjne powiatu.	placówki przedszkolne i oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, placówki ochrony zdrowia, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, ośrodki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	Budżet samorządowy, wojewódzki i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy i granty, sponsorzy indywidualni.	

Cel strategiczny 6. Podnoszenie efektywności wsparcia, rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i wzmacnianie dialogu społecznego.			
cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	<ol style="list-style-type: none"> Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy podnoszenia kwalifikacji. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. Rozwój współpracy w zakresie realizowania zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych z jednostkami funkcjonującymi na terenie powiatu, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami. 	<ul style="list-style-type: none"> liczba zorganizowanych szkoleń dla kadr pomocy społecznej z terenu powiatu działania ciągłe liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych liczba zadań zleconych organizacjom pozarządowym 	
cel operacyjny 2.	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji

Wspieranie instytucji społeczzeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.	1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne powiatu.	– liczba i rodzaj podjętych działań służących aktywizacji społecznej mieszkańców, powiatu w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych	działania ciągłe
	2. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi, koordynacja i wspieranie wspólnych działań.		
	3. Zwiększenie wsparcia merytorycznego dla organizacji pozarządowych i społecznych.	– liczba wspieranych przez samorząd organizacji pozarządowych	
	4. Rozwój wolontariatu.		
	5. Promocja i wspieranie aktywności i współpracy środowisk lokalnych, gospodarczych, pozarządowych i samorządowych na rzecz rozwoju społecznego.	– liczba spotkań przedstawicieli samorządu powiatu z mieszkańcami	
	6. Powiatowy program współpracy z organizacjami pozarządowymi.		

Cel strategiczny 5. Podmioty odpowiedzialne, partnerzy, źródła finansowania

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Zarząd Powiatu, Rada Powiatu, jednostki organizacyjne powiatu.	placówki oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

3. Prognoza zmian

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cele strategiczne	prognoza zmian
Cel strategiczny 1. Rozwój opieki nad dzieckiem i rodziną.	Sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, który w momencie wystąpienia kryzysu w rodzinie przyjmuje funkcje ratownicze i opiekuńcze, nie pozostawiając rodziny i dziecka z własnymi problemami. Wspiera on także osoby usamodzielniane. Efektem realizacji działań powinien być również sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.
Cel strategiczny 2. Ograniczanie zjawiska bezrobocia w powiecie.	Wzrost liczby osób zaktywizowanych. Podniesienie jakości usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy.
Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i pomoc osobom starszym oraz z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym. Podniesienie jakości świadczonych im usług. Ułatwienie dostępu do informacji o możliwych formach wsparcia. Zwiększenie liczby osób samodzielnych i zatrudnionych.
Cel strategiczny 4. Dbałość o bezpieczeństwo mieszkańców.	Zmniejszenie zagrożenia przestępczością, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu.
Cel strategiczny 5. Profilaktyka zdrowotna i ochrona zdrowia	Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców powiatu, sprawnej funkcjonujący system ochrony zdrowia mieszkańców powiatu.
Cel strategiczny 6. Podnoszenie efektywności wsparcia, rozwój społeczeństwa obywatelskiego i wzmacnianie dialogu społecznego	Podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej i jakości świadczonych usług. Zróżnicowane formy współpracy z silniejszym sektorem pozarządowym. Większa aktywność społeczna mieszkańców powiatu, wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. Ramy finansowe

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. W ramach finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mińskiego na lata 2023-2030 przyjęto za punkt wyjścia poziom wydatków Powiatu w roku 2021 – 127 521 317,00 zł w działach klasyfikacji budżetowej:

- o 801 – oświata i wychowanie – 77 421 961,53 zł.

- o 851 – ochrona zdrowia – 6 347 626,91 zł.
- o 852 – pomoc społeczna – 24 431 989,27 zł.
- o 854 – edukacyjna opieka wychowawcza – 11 726 416,47 zł.
- o 855 – rodzina – 7 165 027,72 zł.
- o 921 – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 320 367,95 zł.
- o 926 – kultura fizyczna – 107 926,96 zł.

Przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych oraz wysokość środków własnych powiatu na realizację zadań będzie co najmniej na tym samym poziomie, należy zakładać, iż w następnych latach nakłady na realizację strategii będą podobnie się kształtowały. Trudność precyzyjnego określenia wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii.

Każdy podmiot z terenu powiatu będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu powiatu, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet powiatu, budżet województwa, budżet państwa i środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego. Zakłada się, że cele i działania strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej Powiatu Mińskiego.

5. Wdrażanie strategii, monitorowanie, ewaluacja

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mińskiego na lata 2022-2030 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół monitorujący strategię. Zespół zostanie powołany zarządzeniem Dyrektora PCPR w Mińsku Mazowieckim, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz jednostek mu podległych.

Zespół monitorujący realizację strategii będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na 2 lata. Ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w powiecie przekaze Zarządowi Powiatu, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych).

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane wskaźniki realizacji celów strategicznych. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania

skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. Zarządzanie strategią, analiza ryzyka

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest.

W szczególności jest to:

- o horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;
- o wątek celów – zbiór wartości, wizja, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- o przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- o podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm powiatu, nie tylko jego tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd powiatu, jego jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mińskiego na lata 2023-2030 powstaje w trzecim roku trwania pandemii koronawirusa oraz w tle konfliktu zbrojnego między Rosją a Ukrainą, a także pogarszającej się koniunktury ekonomicznej. Z tego powodu trudno na obecnym etapie oszacować zagrożenia, jakie mogą wystąpić w trakcie wdrażania założeń strategii.

Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mińskiego na lata 2023-2030 założenia przewidują w odniesieniu do:

- o demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- o niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców gminy;
- o bezrobocia – spadek liczby osób bezrobotnych;
- o pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących powiat;
- o problemów uzależnień i przemocy w rodzinie – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doświadczających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia, należy przewidywać zaburzenia w wielu obszarach życia gospodarczego i społecznego kraju, a co za tym idzie – powiatu. Monitorowanie tych zagrożeń na poziomie lokalnym z pewnością ma szansę przyczynić się do złagodzenia niekorzystnych tendencji, niemniej może wymagać zwiększonych nakładów finansowych i większego zaangażowania instytucjonalnego i społecznego, by przeciwdziałać niepożądanym zjawiskom mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców powiatu.

7. Programy i projekty

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mińskiego na lata 2023-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy i projekty:

- o Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej,
- o Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- o Powiatowy Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy,
- o Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- o Program „Aktywny Samorząd”.

IV. Uwagi końcowe

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mińskiego lata 2023-2030 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym i niższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w powiecie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Mirosław Krusiewicz
Mirosław Krusiewicz